Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 192 (16415) | 1983 оной августын 21, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

...С-эй ЦК-гай ...ИТБЮРОДО

...талаар хэмжээнүүд тухай асуудал хаража үзэгдөө. Ороной экономикын ашаг үрэтэйгөөр хүгжэлтын шиидхэхы эрхэ нүхэсэл болохо эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые саашадань хурдадхаха талаар КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлэн, КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол абтаһан байна. Энэ тогтоолой проект уридшалан хэдэ хэдэн союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин обкомууд болон горкомуудта, министерствэнүүд болон албан зургаануудта, научна, научно-үйлэдбэриин болон үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдтэ, проектно-конструкторска болон технологическа организацинуудта зүбшэн хэлсэгдэһэн, тиигэжэ дэмжэлгэ ба һайшаалгада хүртэһэн байна. Үйлэдбэридэ эрдэм болон техникын түйлалтануудые нэбтэрүүлгые түргэдхэлгэдэ үндэр үрэ дүнгүүдые богони болзор соо түйлаха, тэрэнэй ашаар арадай ажахыда ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлхэ тушаа ехэ анхарал коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэлгын үедэ хандуулагдаһан байна.

Түрүү технологическа процессүүдые түргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй үндэһөөр, мүнөө үеын эрхим һайн зүйлнүүдһээ өөрынгөө технико-экономическа үрэ дүнгүүдэйнгээ талаар доошо бэшэ, машинанууд, тухеэрэлгэнүүд, приборнууд болон бусад продукциие Эсэгэ оронойнгоо промышленностиин ойрын жэлнүүдтэ гаргадаг болголгодо шэглүүлэгдэһэн нэгэн ниитэ хэмжээнүүд баталан абтаһан тогтоол дотор хараалагданхай. Тиихэдэ предприятинуудай, научна эмхи зургаануудай, шэнжэлгын болон проектно-конструкторска эмхинүүдэй туршалга-үйлэдбэриин болон туршалгын баазануудые бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ, шэнэ техникэ гаргалгые саг соонь бэлдэхын тулада хэрэгтэй үйлэдбэриин хүсэнүүдэй нөөсэнүүдые нэгэдэлнүүд болон заводуудай түсэбүүд дотор баталха, мүнөө үеын продукци бии болголгодо хэрэглэгшэдэй үүргые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараалагдана. Үйлэдбэриин һалбаринууд хоорондын мэргэжүүлгэ болон хамжаае саашадань үргэдхэхэ ба гүнзэгырүүлхэ, продукциин шанар шалгаха гуримые нарижуулан һайжаруулха, шэнэ, ехэ ашаг үрэтэй продукциин оптово сэндэ нэмэлтэ, харин хуушарһан продукцида хүнгэлэлтэ тогтоохо, шэнэ техникэ, технологи болон материалнуудые бии болгожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэдэ сэхэ хабаадагшадые материальна талаарнь урмашуулха талаар хэмжээнүүд мүн лэ хараалагданхай.

Эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхаха хүдэлмэриин шухала шэглэлнүүдэй нэгэн гэхэдэ, үндэр бүтээсэтэй станогууд, машина болон механизмуудые, робототехническэ комплекснуудые, тоолон тодорхойлолгын техникые хэрэглэһэнэй үндэһөөр технологическа процессүүдые үргэнөөр автоматизацилга мүн болоно. Энэ зорилгоор автомат аргаар хүдэлдэг тааруу зохид үйлэдбэринүүдые болон автомат ёһоор проект табиха системэнүүдые байгуулга хурдадхаха хэрэгтэй болоно. Тиихэдэ тэдэ проектнэ болон конструкторска хүдэлмэринүүдэй болзор хороохо, шаналалай хубиине нэмэхэ хэмжээ [illegible] гаргагдаһан продукциин техническэ хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Эрдэм болон техникын түйлалтануудые арадай ажахыда нэбтэрүүлгые түргэдхэхын тула нэгэдэлнүүдтэ, предприятинуудта, министерствэнүүдтэ, албан зургаануудай коллективүүдтэ болон тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ [illegible] шалгалтануудай хэмжээнүүдые хүргэлтэ талаар үргэн хэмжээнэй ажал ябуулха мүн лэ тодорхойлогдонхой.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудые хаража үзэһэн байна.

XI ТАБАН ЖЭЛ — АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

ҮҮРГЭ, ХАРЮУСАЛГАМНАЙ ЕХЭ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахаар түлэг дундаа бэлдэжэ, түхеэржэ туха сүлөөгүй байнабди. Байгша оной хабар эртүүр хура бороотой байбашье һаа, абаһаар хүйтэн байжа, ургамалай гараса удааруулагдаа. Удаань июнь, июль һарануудта хуурайшаг байһандань зарим полимнай гандан алдаа. Юрэнхы дээрээ мүнөө ороохо таряанай ургаса недондонойхиһоо муу бэшэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэһээ бидэ механизаторнууд, комбайнернууд ургаһыень гээлтэ хоролтодо оруулангүй сүм хуряажа абаха болонобди.

Би ажахыдаа арба гаран жэлэй туршада механизатораар ажалланаб. Энэ хугасаа соо хэдэн олон маркын трактор, комбайн, автомашинашье жолоодоһон байхаб. Жэл бүхэндэ адли байдаггүй. Таба-зургаан жэлэй туршада Хүнтэймнай полиһоо адхашье ороохон хуряагдаагүй бэлэй. Уһалагдадаггүй дээрэһээ хура бороогүй сагта түргэн гандажа, бултайһаниинь сайран хаташадаг һэн. Таряанаймнай полиин хүрьһэн һалхинда үлеэлгэжэ муудадаг гээшэ. Тиимэһээ манай совхозой механизаторнууд хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилхэ техникээр газараа хахалжа, тарилга хэнэ.

Байгша ондо манай Хүтэрхэйн бригада 1385 гектарта шэнисэ, 525 гектарта хара таряа, 471 гектарта обеос тариһан юм. Мүн тэжээлэй ургамалнууд горитойхон поли эзэлнэ. Мүнөө механизаторнууднай силосэй ургамалнуудые хуряажа захаланхай.

Ороохо таряанай ургаса хуряалгада комбайнерай үүргэ, харюусалга ехэхэн байдаг. Тиимэһээ бидэнэр бүхы баян

ургасаяа бидэнэй оролдолгоһоо гэжэ сэхэ мэдэрнэбди.

Недондо таряа хуряалгын хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэрөө һэн. Механизатор, комбайнер бүхэн хоорондоо мүрысэн ажаллаа. Ажалай эршэтэйхэн тэмсэлдэ Найдан Перчаткин бидэ хоер нэгэнтэ бэшэ эрхимлэһэн байхабди. Байгша ондо баһал мүрысэгдэхэл байха. Таряа хуряалгада эртээнһээ һайнаар бэлэдхэхэдэ бүхы хүдэлмэринь бүтэсэтэй байдаг. Илангаяа комбайнуудаа өөһэдөө заһабарилаад, запас частьнуудые хүсэд хүрэхөөр нөөсэлөөд, заһабарилгын нүүдэл мастерскойн ажалые һайнаар эмхидхээд байхада комбайнернууд һаадгүй ажалладаг. Мүн таряа хадахадаа баалнуудые суглуулжа сохиходоо бүлэг бүлэгөөрөө ажаллахада бүтэсэтэй.

Ороохо таряанай ургаса хуряалгын үедэ ажалай журамай түлөө шанга тэмсэл хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэнөөр ябуулагдаха ёһотой. Энэ богони болзорой харюусалгата хүдэлмэриин үедэ трактор, автомашина, комбайнда журамтай, дүй дүршэлтэй хүнүүд ажаллабал һайн. Хүнэй дуталдахада дайралдаһан лэ хүниие машина, техникэдэ һуулгана. Тэрэ «мэргэжэлтэниинь» даалгагдаһан трактор, комбайныень эбдээд, түргэн заһабарилхыешье оролдонгүй, орхижорхидог юм.

«Ажалай социалис журам бэхижүүлхэ хүдэлмэриие шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоол саг дарыдаа абтаа гэхэ байнаб. Илангаяа хамтын подрядай гуримаар ажалай эмхидхэгдэжэ байһанда ажалай журам һайжарха гэжэ найданаб. Юуб гэхэдэ, журамаа алдагшадтай коллектив үни удаан тэсэхэгүй байна бшуу.

Манай бригадада залуу механизаторнууд захаһаа олон. Үнинэй дүршэлтэй трактористнууд, комбайнернууд залуушуулые дахуулжа, онол аргадаа һурган ажалладаг заншалтай. Бүри һаяхан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андроповой партиин ветерануудтай КПСС-эй ЦК-да уулзахадаа хэлэһэн үгэнь ямар гүнзэгы удхатай гээшэб. Залуушуулые дүрбэн тэгшээр һурган хүмүүжүүлхэ тухай дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэхэ зуураа, ёһотой һургаал болохоор заабари, зүбшэлнүүдые хэлэһэндэнь һонирхон уншаабди. Эндэһээ хүн бүхэнэй ехэхэн тобшолол хэхээр дүлэтэ үгэнүүд олон.

Саашадань үшөө юу хэлэлтэйб? Бидэ механизаторнууд ороохо таряанай ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула урдынхидаал адли үлэһэн саг соогоо бүхы юумэеэ түгэс бэлдэхэ хүсэлэнтэйбди. Манай зорилго хадаа ургаһыень сүм хуряажа абахаар хоорондоо мүрысэн ажаллахабди. Ушарынь хадаа байгша ондо ороохо таряанай баян ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр амбаарлажа, гурэнэй түсэб дүүргэбэл, ябажа байгаа арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые саашадаа дүүргэхэ аргатай болохо байнабди.

Ороохо таряанай ургаса хуряаха хаһа жэлэймнай шиидхэхы хаһануудай нэгэн мүн. Бидэ гансашье ургаһыень суглуулаад байха бэшэ, ерэхэ жэлэй баян ургасын үндэһэ һуури табиха болонобди. Тодорхойлбол, намарай паар саг болзортонь агротехническэ заабариин ёһоор, һайн шанартайгаар хахалжа бэлдэхэ, мүн ороохо таряанай үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр сэбэрлэжэ, ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрэмөөр, шанартайгаар хадагалха байнабди. Эдэ бүхы хүдэлмэриие зэргэ ябуулжа, урдань орохо гээшэ баһал хүшэрхэн байдаг. Тиимын тула бидэ бүхы техникэдээ түшэглэн, шадаал һаа бүтээсэтэйгээр ашаглахые оролдохобди.

Л-Д. РАДНАЕВ,
Хурамхаанай районой Аргатын совхозой комбайнер.

МАЛАА ҺАЙН ТЭЖЭЭЛЭЭР ХАНГАЯ!

ЭРХИМЛЭҺЭН ЗВЕНОДО

Зэдын районой түб Петропавловкаһаа баруулжаа гараад, талын харгыда орожо, Ториин совхозой сенаж дарадаг звеногой ажаллажа байһан полидо хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ баян дүршэлтэй механизатор Иван Михайлович Поломошновой звено сенажай үбһэ хуряажа байна. «КУФ», «Вихрь» түхэлэй дүрбэн комбайн машинада ногоо ашана. Тиихэдэ таряа хададаг хоёр комбайн ногооое баал болгон, сабшажа унагаана. Кузоваар дүүрэн сенажай ногоо ашанхай машинанууд ялхитай поли дээгүүр хэлбэлзэһээр траншей тээшэ шуумайн гүйлгэлдэнэ. Ашаагаа буулгажархиһан машинанууд комбайнуудай гохигор хоолой доро ябажа, шэмэтэ тэжээлээр кузоваа дахин дүүргэнэ. Трактор, машина, комбайнуудай шууяан, таршагенаан поли дээрэ худхаран зэдэлжэ, ямар нэгэн онсо маягтай хүгжэм мэтэ үзэгдэнэ. Эндэл звеньевой И. М. Поломошновтой уулзабабди.

— Бидэндэ харюусалга ехэтэй хаһа ороод байна, —гэжэ звеньевой хөөрэнэ. —Шадаал һаа, богони болзор соо эрхим шанартай шэмэтэ тэжээлээр сенажай нүхэнүүдые дүүргэхэ гээшэ бидэнэй гол зорилго болоно. Мүнөө жэл ногоон һайнаар урганхай. Шартахида сенажай бүхы нүхэнүүдые дүүргээд, һолоомоор хушанхайбди. «Вихрь» комбайнуудай подборщигууд эбдэржэ, ажалай эршые һуладхуулна. Звеногоймнай гагнууршан В. Ф. Попковой хуушан комбайнуудые шадамар бэрхээр заһабарилдаггүй һаань, бидэндэ хүшэр хүндэ байха һэн, — гээд тогтошоһон нэгэ «Вихрь» тээшэ алхалба. Удааншье болонгүй «Вихриие» хойноо шагтагалһан трактор хүхэ утаа баауулаад, урдахи тракторһаа холо гээгдэхэгүй гэжэ оролдон, хойноһоонь дабшаба.

Поли дээрэ ажал бүтээсэ ехэтэйгээр ябана гэжэ бидэ тэмдэглээд, сенажай нүхэн дээрэ ерэбэбди. Эндэ баян дүршэлтэй механизатор А. С. Абдулзянов К-700 түхэлэй трактораар хэршэгдэһэн ногооое жэгдэлэн этэжэ, нягтаруулан дарана. Тэрэ сенаж болон силос дараха ажалда жэл бүри ябадаг юм. Буряадай хүдөө ажахын техникумэй зоовете-ринарна факультедэй студентка Рита Невзгодова сенажда мочевинэ жэгдээр оруулжа шанаржуулна. Петропавловскын автотранспортна предприятиин 5, мүн совхозой 5 машина хэршэгдэһэн ногооое поли дээрэһээ зөөнэ.

— Ажалыемнай хура бороогой һаатуулаагүй һаань, августын 26 болотор сенаж даралгаяа дүүргэхэбди. Удаань силос дараха хүдэлмэри эхилхэ, — гээд Иван Михайлович Поломошнов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Ажалаймнай үдэр үглөөнэй 8-һаа үдэшын 10 час болотор үргэлжэлдэг. Сенажай нүхэнүүд гэр байраһаамнай холо. Тиимэһээнь тусхай машинаар ажалшадаа асардагбди. Эдеэ хоол һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Социалис мүрысөөнэй дүрим, урмашуулгын хэмжээнүүд бултанда ойлгуулагдажа хэлэгдэнхэй. Зургаан хоногой туршада һүүлшынгээ нүхэ дүүргэхэ даабаритай юм. Табан хоногой туршада дүүргэхэдээ, звеномнай урмашуулагдаха,—гэжэ звеньевой хөөрөө һэн.

Наран дээрэ гаранхай халуун элшээрээ шарана. Сенажай ногоо ашанхай машинанууд нүхэндэ ерэжэ, тэрэнээ түргэн буулгаад, поли тээшээ яаралтайгаар шуумайна. Буулгагдаһан ногооое хүсэ ехэтэй К-700 трактор нягтаруулан дарана. Ажалай үдэр түлэг дундаа...

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. «Вихрь-нүүд» ажалда. 2. Сенаж нягтаруулан дарагдана. 3. Түрүү механизатор Н. Гилязов.

Авторай фото.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ҮНЭТЭ САГАА ГҮЙСЭД ХЭРЭГЛЭЕ

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай колхоз, совхозуудта үбһэ бэлэдхэхэ, сенаж, силос дараха, ногооной витаминтай гурил гаргаха хүдэлмэри түлэг дундаа үргэлжэлһөөр. Буряадай Статистическэ управлениин суглуулһан тоо, мэдээнүүдые зэргэсүүлэн харахада, районуудай ажахынууд бүхыдөө 177.254 гектарай ногоо сабшажа, 118069 тонно үбһэ һүрилһэн байна. Энэ хугасаа соо 140.650 тонно сенаж, 149.246 тонно силос дарагдажа, 16.704 тонно витаминтай ногооной гурил бэлэдхэгдээ. Мүн 3.444 тонно набша намаа суглуулагдаһан байна.

Һүүлэй дүнгөөр Сэлэнгын, Захааминай, Хяагтын, Кабанскын, районуудта сабшалангай ногоон бусадһаа ехээр сабшагдаад байнхай. Тиин гэһээ Баунтын Яруунын, Загарайн, Прибайкалиин районуудта бүхыдөө хуряагдаха сабшалангай ургасын оройдоол 11—25 процентнь сабшагдаа гэхэ гү, али энэ ажалаа ехээр унжагайруулжа байна.

Мүнөө үедэ сабшагдаһан ногооое түргэн хатаажа һүрилхэ эрилтэ табигдана гээшэ. Үнгэрһэн хугасаа соо Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй, Хурамхаанай, Кабанскын, Хяагтын, Бэшүүрэй районуудта үбһэ һүрилхэ хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана. Тиихэдэ хатаһан үбһэ суглуулжа сомохо ажал Яруунын, Баунтын, Хоринн, Зэдын, Хэжэнгын районуудта бирагүй.

Байгша ондо сенаж даража абаха хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана. Һаяын мэдээгээр Хурамхаанай, Хяагтын районуудай ажахынууд шэмэтэй тэжээл дараха түсэбөө сүм дүүргээ. Тиихэдэ Загарайн, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Хоринн районуудай колхоз, совхозууд хараалагдаһан даабаряа дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Шэмэ шанартай сенаж дараха гээшэ бэлэн бэшэ, технологинь тон орёо. Тиимэһээ ногооной шэмэтэйдэ иимэ тэжээл ехээр даража абаха эрилтэ табигдадаг. Һүүлэй энэ дүнгөөр Баргажанай район түсэбөө 23 процент, Захааминай район—20, Мухар-Шэбэрэй район—39 процент дүүргээд байнхай. Энэ хадаа горитойхон гээгдэл мүн. Гээгдэлһээ дары гаража, даабаряа сүм дүүргэхын түлөө сенаж дараха хүдэлмэреэ улам түргэдхэхэ эрилтэ табигдана.

Силос дараха ажал хаа хаанагүй эхилэнхэй. Кабанскын районой ажахынууд түсэбөө хахадлаха дүтэлэнхэй. Тиихэдэ Улаан-Үдын, Захааминай районуудта силос дараха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Бусад ажахынуудта силосэй ургамалнуудые хуряаха хаһань һаял эхилжэ байнхай.

Байгша ондо силос ехээр бэлэдхэжэ абахын тула бүхы машина, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ эрилтэ табигдана. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ иимэ тэжээл бэлэдхэлгээ түргэдхэхын тула зохихо хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй.

Витаминтай ногооной гурил ехээр бэлэдхэжэ абагшад республика доторнай олон. Жэшээлбэл, Зэдын, Загарайн, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Түнхэнэй, Хориин районуудай ажахынууд ногооной гурил гаргаха түсэбөө хахадлаад байнхай. АВМ агрегадуудаа эртээнһээ, һаадгүйгөөр хүдэлгэһэн ажахынууд шэмэ шанартай тэжээл урда мэтэ ехээр бэлэдхээ.

Мүнөө ногооной гурилда хэрэглэхээр ногоон хаанашье элбэг. Тиимэһээ бүхы агрегадуудаа һаадгүйгөөр хоёр халаанда хүдэлгэжэ, шэмэтэй ногооной гурил ехээр гаргахын түлөө тэмсэл үдэрһөө үдэртэ үргэдхэхэ шухала. Ушарынь хадаа ногооной элбэгтэ тэжээл ехээр бэлэдхээгүй һаа, адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ бирахагүй гээшэбди. Мүнөө үнэтэ саг үнгэржэл байна, шамдахал, шангалхал хэрэгтэй.

...С-эй ГОРКОМДО ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

...165-ниинь баригдажа эхилэнхэй, түрүүшын 33 гэр бэлэн болонхой, һаяын сагта 44 гэр ашаглалгада үгтэхэ юм. Олонхи коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитедүүд даабари дүүргэхэ хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандана.

Гэхэтэй хамта хүдөөдэ гэр байра барилгые унжагайруулһан коллективүүдшье бии. Судна бүтээлгын заводойхид Баргажанай райондо 6 гэр бариха түсэбөө дүүргэнэгүй. Зэдын райондо вагонно депо, киномеханическа, шэлэй заводууд болон бусад коллективүүд барилгаяа унжагайруулна. Барилгахабсаралгын 397-дохи поезд нёдондо 5 гэр бариха даабаряа дүүргээгүй, мүнөө жэлдэ мүн лэ ехэ гээгдэлдэ оронхой гээд шүүмжэлэгдэбэ.

Авиазаводой директор **Ю. Н. Кравцов.** ЛВРЗ-гэй начальник **В. В. Саржан,** нарин сэмбын комбинадай директор **К. П. Альцман** колхоз, совхозуудта гэр байра барилгын ябаса тухай элидхээ.

Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** зүблөөндэ хабаадажа, үгэ хэлээ.

Зүблөөндэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. С. Семёнов,** КПСС-эй обкомой секретарь **Л. В. Потапов,** Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. П. Убеев,** КПСС-эй обкомой барилгын таһагые даагша **В. Б. Лыкшитов** гэгшэд хабаадаба.

ХАЛУУН АЖАЛАЙ ОХИН СОО

Байсын Үбэр шадархи Үдэ голой хойто бэедэнь нэмжыһэн үзэсхэлэнтэ тала дайда холоһоо зэрэлгээтэн харагдана. Энэмнай Анаагай совхозой хоёрдохи, гурбадахи отделениин эгээл үрэжэлтэ газарнуудай нэгэниинь гэжэ тоологдодог.

Июль һарын һүүл, августын эхин бороотой байжа, балай ехэ ажал хэгдээгүй. Инженер-механик мэргэжэлтэй Дмитрий Егорович Андриевскиин хүтэлбэрилдэг звеногой байрлаһан газарта үдэ багаар хүрэхэдэмнай элдэб түхэлэй тракторнууд, оньһон түхеэрэлгэнүүд жэрылгэгдэн табигданхай. Эндэ гансал тогоошон эхэнэрһээ бэшэ хүн харагдабагүй.

— Мүнөө бэшэнтнай хаана гээшэб? — гээд тэрээндэ хандахадамнай:

— Үглөөнһөө хойшо хэды бороотой байгаашье һаань, звеногой гэшүүд бултадаа үбһэ гар хажуураар сабшахаяа гараа һэн. Харагты даа, тээ тэрэ уһалуурнин хаһаабһаа урагшаа, тэндэхи газарай үдхэн ногоо сабшажа байна, — гэжэ харюусаба.

Уданшьегүй автомашинадаа һуужа, тэдэнэрэй сабшажа байһан газарта ерэбэбди. Эндэ хүдэлжэ ябагшад бултадаа шахуу гар хажуурта дүршэл шадабаритайшуул, элэнэрэй сабшахынь харахада урмашамаар.

— Июль һарын хори гаранаар үбһэндэ ороо һэмди. Мүнөө сагай уларил ехэл тогтуурингүй байжа, ажалдамнай нилээд һаад, тойбо унаруулна. Үнгэрэгшэ неделиин хоёр хоногынь наратай, ехэл зохид үдэрнүүд тогтожо, шадаха соогоо унагааһан ногоогоо обоолхые оролдообди. Теэд ехэшье юумэ хүүлээгүйл даа. Удаань ото таһалгаряагүй хура бороон орожо байна. Нимэшье сагта бидэ хажуурнуудые барижа, техникын ябахагүй газарай ургаса унагаанабди, — гэжэ звеное даагша Дмитрий Егорович ажал тухайгаа тобшохоноор хэлэнэ.

Эдээнһээ тээ саашаханаа үргэн сабшалан дээрэ хэдэн томо һүринүүд тэбхылдэн харагдана. Мүн лэ эндэ һаяшаг табигдаһан бухалнууд олоороо жэрылдэнэ. Тэрээнһээ наашаа сабшагдаагүй ногоон һалхи һэбшээндэ долгитожо байгаа һэн.

Оньһожоруулагдаһан энэ звенодо хорёод хүн, 7 трактор хүдэлнэ. Эндэ ногоо сабшаха косилканууд, үбһэ тармуурнууд, баал суглуулан бухал болгохо, үбһэ һүрилхэ түхеэрэлгэнүүд хүсэд хүрэхөөр үгтэнхэй.

Үбһэшэдэй звеногойхид нарата үдэрнүүдэй тогтожо эхилхэдэнь эдэ дутагдалнуудаа богони болзорто усадхаха зорилготой байһанаа бидэндэ мэдүүлээ һэн. Эдэнэрэй һанаһандаа хүрэхэ байһандань найдахаар. Юуб гэхэдэ, эндэ ажалай журам ехэл һайн. Звеногой механизаторнууд диилэнхидээ дүршэл шадабаритайшуул юм.

Д. ДОНДОКОВ.
Хориин район.

АНХАРАГТЫ: ТҮРҮҮ ДҮЙ ДУРШЭЛ

ШАНАРЖУУЛАГДАҺАН ШЭМЭТЭ ҮБҺЭН... ОНЬҺОЖОРУУЛГЫН, ОРОЛДОСЫН ХҮСЭ...

АДРЕС: СЭЛЭНГЫН РАЙОНОЙ ТЕЛЬМАНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ СОВХОЗ

ХУРЯАЛГЫН БОЛЗОРЫЕ ХОРООХЫН ТУЛА САБШАГДАҺАН ҮБҺЭЕЭ АРМАГ ДЭЭРЭ СОМООД, ВЕНТИЛЯТОРААР ҺАЛХИТУУЛАН ХАТААНА. *СЕНАЖ, СИЛОСЭЙ ШАНАР ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ХИМИЧЕСКЭ КОНСЕРВАНТНУУДЫЕ ОНЬҺОН АРГААР СУРШЭНЭ.* **БЭЛЭДХЭГДЭҺЭН ТЭЖЭЭЛЭЙ ШАНАР ТЭРЭ ДОРОО ТОДОРХОЙЛОГДОНО.** *МАШИНА, ТЕХНИКЭЕЭ ҺААДГҮЙГӨӨР, БУТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАНА.*

Үбһэ хуряалгын эршэ манай совхоздо улам шангадажа байна. Ажалаа hайнаар эмхидхэжэ, хүдэлмэридөө түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэдэ хэрэг урагшатайгаар ябана гэжэ бодото байдал гэршэлнэ. Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри элирүүлэн усадхахын тула экспресс-лаборатори байгуулаабди. Коммунист Д. Д. Цырендоржиевай хүтэлбэри доро хиналтын энэ албан үбhэ хуряалгын 24 звенонуудай бэлэдхэжэ байhан тэжээлэй шанарые саг үргэлжэ шалгана. Үдэр бүри тодор-

БОГОНИ БОЛЗОРТО, ШАНАРТАЙГААР

улам түргэдхэхэ асуудал совхозой дирекциин анхарал доро хододоо байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ ороной бусад область, хизаарнуудта хэрэглэгдэдэг түрүү онол аргануудые, дүй дүршэлнүүдые өөрынгөө ажахыда нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор hонирхон шудалнабди. Ажахынгаа эрхэ байдалда таарахаар түрүү дүршэл хоёр—гурбан жэлэй туршада хэрэглэнэбди. Тусхайлбал, сенаж болон силос дарахадаа, витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэдээ саг болзорыень эрид хороожо, тэжээлэй шанар hайжаруулхын тула аккордно-шангай урмашуулгын түлбэри тогтоонхойбди.

Совхозой хүдэлмэришэдэй социалис уялганууд соо игэжэ бэшэгдэнхэй: «Бидэ, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, хүдэлмэриингөө ашаг үрые hайжаруулhанай, эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые ажалдаа нэбтэрүүлhэнэй ашаар шэнэ амжалтануудые туйлахабди... Бухы дээрээ 36 мянган центнер үбhэ hүрилжэ, 2400 тонно сенаж, 8060 тонно силос дарахабди, 300 тонно витаминтай ногооной гурил гаргахабди. Нийтын адууhа малые hайн шанартай тэжээлээр хангахын тула үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ богони болзор соо үнгэргэхэбди».

Үнгэрhэн жэлдэ бидэ хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдээ hэмди гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Теэд үбhэнэй, илангаяа сенажай шанар hанаhанда хүрэмөөр бэшэ байгаа бэлэй. Тиимэhээ байгша ондо тэжээлэй шэмэ шанарта гол анхаралаа хандуулнабди. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула хэдэн шэнэ онол аргануудые хэрэглэжэ эхилээбди.

Нэгэдэхеэр, тэжээлэй шанар тодорхойлхын, мүн энэ талаар ушарhан дутагдалаа хойлогдоhон сэгнэлтын дүнгүүдээр тэжээл бэлэдхэлгын технологидо шэнэ хубилалтануудые дары оруулжа, шанарыень hайжаруулха аргатай болообди. Жэшээлхэдэ, урдандаа бидэ үни сомогдоhон hүринүүдые фуражирта тушаажа үгэхэ үедөө үбhэнэй шанарые багсаамжалан, таамагаар шахуу тодорхойлдог байгаабди. Тиихэдэ нэгэдэхи классай гэжэ сэгнэгдэhэн үбhэн бодото дээрээ холо доогуур шанартай байдаг hэн гэжэ мүнөө сасуулхадаа мэдэрбэбди. Энэ жэлhээ экспресс-лабораторимнай үбhэ тэжээлэй шанар тон зүбөөр тодорхойлжо үгэнэ.

Хоёрдохёор, хуушанайхлараа үбhэ хуряаха заншалта болошоhон аргаяа шэнэдхэн хубилгаха гэжэ шиидээбди. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ хура бороогой ехээр орожо байhанда сабшагдаhан үбhэ түргөөр хатаахада хуряалгын ажалай бүтээсэ эрид дээшэлдэг ха юм. Тиимэhээ бидэ нэр сагай уларилай бэрхэшээлые дабахаар сабшагдаhан үбhэеэ нара, hалхинда хүсэд хатаахыень хүлеэнгүйгөөр тарман hүрилhэнэй удаа оньhон аргаар үлеэлгэжэ, түргөөр хатааха онол аргануудые нэбтэрүүлжэ байнабди.

Шэнэ аргаар hүри соможо хатааха технологи иимэ байха юм. Табигдаха сомоогой hуурине тон түрүүн тусгаар бэлдэнэбди. Тобшолбол, 1,5 метр утатай хоёр бахана-тулга асатуулан холбогдоно. Гурбан иимэ тулганууд хойно хойноhоо hубарюулан табигдажа, найман ута hургааг дээгүүрнь хүндэлэн, мүн хажуу тээнь — хабhандань хадагдан бүхэлэгдэжэ, балгаанай армаг мэтэ болгогдоно. Иимэ армаг дээрэ хүсэд хатаагүй үбhэн юрын аргаар сомогдоно. Сомогдо сомогдоhоор байтарнь, томо гэгшын балгаан — hүри болохо юм. Тэрэнэй шэнжэ удхань гэхэдэ, доогуураа хүнды hүри болоно ха юм. Тэрэ хүндыень нэгэ талаhаань үбhөөр таглаад, нүгөө талынь нээлгэтэй нүхэ руунь вентилятораар hалхин үлеэлгэгдэнэ.

Һалхитуулхын тула звено бүхэнэй тракторта вентилятор тааралдуулан тодхогдонхой. Иимэ хорёод түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэжэ, үбhэн hалхитуулан хатаагдана. Эршэ ехэтэйгээр эрьелдэдэг юрын вентиляторые ямаршье тракторай двигателиин хойно, гол хүсэнэйнь валда холбон хүдэлгэнэ. Механизатор бүхэн вентилятор саг зуура тодхоод hаяхан hүрилэгдэhэн сомоогоо hалхитуулна. Харин үбhэ сабшажа, тармаха, сомохо хүдэлмэриингөө үедэ тэрэнээ түргэн зуура мулталаад, косилка, тармуур болон бусад түхеэрэлгэнүүдээ шагтагална гээшэ.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, хүсэд хатаагүй ногоогоор hүрилэгдэhэн сомоо hалхяар үлеэлгэжэ хатаахада, хуряалгын болзор хороогдожо, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ.

Совхозой түрүү звенонууд түсэбтэ даабарияа урагшатайгаар бэелүүлжэ байна. Социалис мүрысөөндэ Е. Балданмаксаровай, Б. Доржиевай звенонууд онсо шалгарна. Мүнөө тус тустаа хоёр мянган центнер үбhэ хуряагаад байна.

Сенаж болон силос дараха хүдэлмэридэ мүн лэ хубилалтанууд оруулагданхай. Шэмэтэ тэжээлэй шанар hайжаруулха гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ тоолоод, бэлэдхэлэй хүдэлмэри болзорые али болохоор хороохоёо оролдонобди. Табадахи үдэртөө заатагүй сенажай траншей дүүргэжэ хаахын тула габшагай ажалай звено эмхидхэhэн байнабди. Аккордно-шангай түлбэриин гурим тодорхойлогдоходоо, имагтал болзорой эрилтэтэй тааралдуулагдаа юм. Геннадий Аюшеевэй хүтэлбэрилдэг звено батаlhан хэлсээнэй ёhоор 2400 тонно сенаж хараалагдаhан болзор соогоо дараха түсэбтэй. Һүүлээрнь силос дараха даабаритай юм. Сүүдхэ бүри эндэ 200 тонно шэмэтэ тэжээл дарагдана. Шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэдээ шэмэ шанарыень дээшэлүүлдэг химическэ консервантнуудые заабол хэрэглэлсэнэбди. Мочевинэ оруулалсахын тула ногоо нягтаруулжа байhан К-700 түхэлэй тракторта минеральна нэмэлтэнүүдые сасадаг түхеэрэлгэ тодхообди. Хоёр тонныи багтаамжатай цистернэ тракторта тодхоод олон соргонууд болон шлангнуудай аргаар тэрэ цистернэ соохи мочевинэ нэгэ жэгдээр сасагдана. Тиихэдэ үбhэ ногоо жэгдэлэн даража ябаhан трактор бүри хүндэ болоно гээшэ.

Мүнөө үедэ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхыдөө 342 хүн таhалгарнагүй хүдэлмэрилнэ. Энэ жэлдэ үбhэшэдэй үмсын адууhа малые үбhөөр хангаха талаар шэнэ гурим тогтоогообди. Үбhэшэдэй звенодо ажаллаhан хүн бүхэнэй гэр бүлэдэ тус бүрее 25 центнерhээ бага бэшэ үбhэ үгэхөөр шиидэнхэйбди. Тиихэдэ совхозой шухала ажалда хүдэлмэрилдэг гэхэ гү, али үбhэ хуряалгада ажаллаха аргагүй хүнүүдтэ тусгаар участок даалгагдаха юм. Мүн пенсионернүүдтэ, манай арадай депутадуудай сомоной Соведэй харьяата hуурин, тосхонуудта түбхинэhэн эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ иимэ участок үгтэдэг. Косилкын сабшаха аргагүй иимэ участок абагшад өөhэдынгөө арга боломжоор бэлэдхэhэн үбhэнэйнгөө хахадыень ажахыда тушааха уялгатай юм. Тобшолбол, үбhэшэдэй нэмэлтэ түлбэри урдынхиhаа хоёр дахин ехээр тогтоогдонхой.

Урдандаа иимэ участогууд үгтэдэг байhан юм. Теэд зарим айлнууд өөhэдынгөө участогуудые хуряангүй бусад хүнүүдтэ худалдаха ябадал али олон үзэгдэдэг hэн. Тиимэhээ бидэ лаб сабшаха хүнүүдтэ участок даалгадаг болообди.

Энэ жэлдэ ногооной ургаса hайн. Нёдондо 20 мянган центнер үбhэ хуряаhан haa, мүнөө жэлдэ 40 мянган центнертэ хүргэхэбди. Игээд ерэхэдээ, үбhэ тэжээл урдынхиhаа нилээд ехээр бэлэдхэгдэхэнь гэхэ гү, али условно мал бүхэндэ 21 центнер тэжээлэй единицын хүртэхөөр үбhэн, сенаж, силос, ногооной гурил бэлэдхэгдэхэнь.

Эдэ бүгэдэ шэнэ онол аргануудые манай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд халуунаар дэмжэжэ, улам бүтээсэтэйгээр хэрэглэнэ. Ушар тиимэhээ КПСС-эй Гусиноозёрскын горкомой үүсхэлээр манай совхозой звенонуудай дүршэлые шудалан, Сэлэнгын районой ажахынуудай түлөөлэгшэд семинар-hуралсал үнгэргэбэ.

Түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээнэй үбhэ тэжээл заатагүй бэлэдхэхэ зорилготойгоор ажахымнай коллектив хүдэлжэ байна.

В. ЖАЛСАНОВ,
совхозой директор.

Шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгшэдэй урмашуулгын гурим нёдондонойхиhоо хубилгагдаагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө 6—7 мянган түхэриг урмашуулгада түлэгдөө hэн.

Манай звенодо эрхим амжалта туйлагшад олон. Жэшээлбэл, жолоошод Бимба Бадмаев, Анатолий Толстоногов, Георгий Черных, Дмитрий Власов, Гаврилл Чебунин, комбайнернууд Владимир Санжиев, Жаргал Шарапов гэгшэд үдэр бүхэндэ нормоёо холо үлүүлнэ.

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Байгша ондо 1.5—2 жэлэй нөөсэтэйгөөр үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлөөнэй орон дотор үргэнөөр дэлгэрээд байhан үедэ hайн шанартай сенаж дараха түсэбөө богони болзорго дүүргэхэ гээшэ гол шухала зорилгомнай болонхой. Бидэ траншей бүхэнөө түргэн болзорто дүүргэн хушахын түлөө оролдонобди. Сенаж дараха технологи ямаршье тэжээл бэлэдхэхэhээ орёо хүшэр юм. Ушарынь хадаа ногоогоо сабшаhанай удаа hэбэрээн хатааhанай hүүлээр суглуулан хэршээд, дараха эрилтэ табигдадаг гээшэ. Тиимэhээ хура бороотой байгша ондо энэ технологи баримталхань бүришье хүшэр.

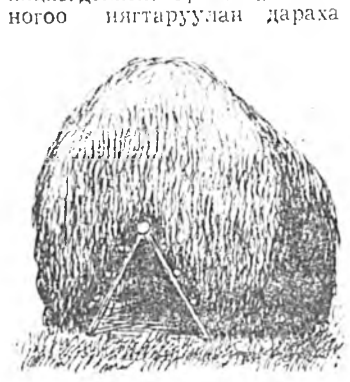
Манай звено hаяхан эмхидхэгдэнхэй. Траншей соохи ногоо нягтаруулан дараха нэгэ К-700 түхэлэй трактор, Тохойн транспортна предприятиин 8 автомашина hаадгүй хүдэлгэгдэнэ.

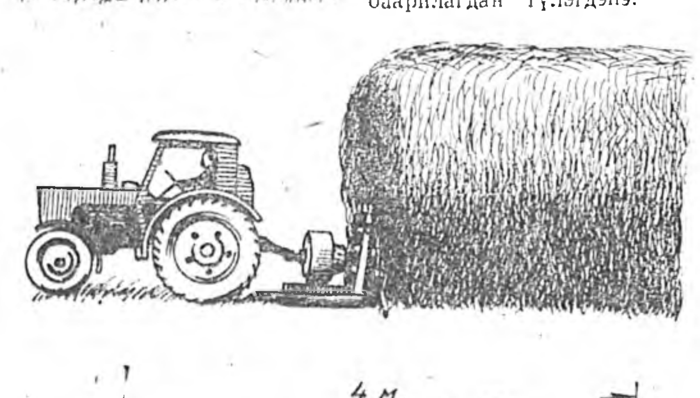
Шэмэ шанартай сенаж, силос ехээр даража абахын тула урмашуулгын гурим таарамжатайгаар зохёогдонхой. Тодорхойлбол, 1000 тонныи багтаамжатай нүхэ табан үдэрэй туршада дүүргэбэлнь 100 түхэриг мүнгэн шан барюулагдана. Тэжээл бэлэдхэлгын эхинhээ хойшо хоёр дахин шанда хүртөөбди. Гурбадахи шанда хүртэхэл аад, хура борооhоо боложо нүхэеэ саг сооонь дүүргэжэ үрдеэгүйбди.

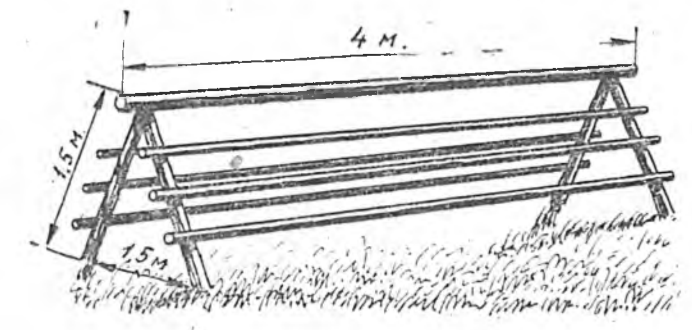
Звеногой гэшүүд—жолоошод бүтээсэтэйгээр ажаллана. Эдэнэрнай декадын дүнгөөр шанда хүртэхын түлөө үдэртэ 17—20 эрьесэ хэдэг заншалтай.

Сенаж дарагшадай ажал үглөөнэй 8 часhаа эхилдэг. Үдэшэндөө 10—11 час болотор ажалладаг. Тэжээл бэлэдхэгшэдэй эдихэ хоол hайн.

Сенаж дарагшад өөhэд хоорондоо мүрысэн ажаллана. Дүнгүүдынь үдэр бүхэндэ согсологдоно. Шангай hуури эзэлхэдэнь мүнгэн урмашуулгань өөhэд хоорондын мүрысөөнэй зэргээр хубаарилагдан түлэгдэнэ.

Манай звеногой түлбэриин, социалис мүрысөөнэй гурим тусгаар совхозой дирекцидэ баталагдан тодорхойлогдонхой. Бидэ ажалай 18 үдэрэй туршада 2000 тонно сенаж дараха түсэбтэйбди. Мүнөө Жаргалантын hаалиин фермын дэргэдэ hүүлшын траншейдэ сенаж даража байнхай.

Шэмэ шанартай тэжээл бэлэдхэгшэдэй түлбэри таарамжатайгаар зохёогдонхой. Жэшээлбэл, I классай шанартай сенаж дарабалнь 60 про-

НОГООНОЙ ШЭМ... ШАМДАНА

Байгша ондо ногоон hайнаар ургаа. Тиин бидэ ургаhыень саг болзортонь эрхим шанартайгаар хуряажа абахын тула бухы оролдолгоёо гарган ажалланабди.

Манай звено 18 хүнhөө бүридэнхэй. Бидэ сүүдхэдэ дунда зэргээр 12-13 часай туршада ажалланабди. Бухыдөө совхозоймнай үбhэшэд тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрээ эмхитэйгээр эхилhэн юм.

Би 180 гектар сабшалан даажа абанхайб. Нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье hаань, гектарай 25,3 центнер үбhэ суглуулжа абаа hэмди. Харин байгша ондо сабшаландамни ногоон hайн, гектарай 29-30 центнер үбhэн лаб абтахаяр багсаагдана.

Эрхим шанартай үбhэ илангаяа хура бороотой үдэрнүүдтэ хуряажа абахын тула даалгагдаhан бухы техникээ hаадгүйгөөр, бүтээсэтэйгээр хүдэлгэхые оролдонобди. Звеногоймнай гэшүүд хура бороогой ехээр ороходо косилкын ябаха аргагүй га-

УРДЫН ДУТА... ДАБТАГДАН...

Бухы тэжээлээ эрхим шанартайгаар бэлэдхээгүй дээрэhээ урдандаа ямар ехэ хохидол гарзада ородог байгаа гээшэбибди. Хура бороодо норожо харлашаhан, бурьташаhан үбhөөр хоолдуулагдаhан үнеэнhээ ехэ hүн хэзээдэшье hаагдахагүй, малай шэгнүүршье нэмэхэгүй, хонинhоо ноохон бидатай абтахагүй байнал. Эдэ бүгэдые манай совхозой үбhэ тэжээл бэлэдхэгшэд сүм ойлгодог болонхой. Тиимэhээ байгша онhоо захалжа үбhэ, витаминтай ногооной гурил, сенаж, силос гансал hайн шанартайгаар бэлэдхэхые оролдонод.

Тэжээлэй шанар тодорхойлхо экспресс-лаборатори саг соогоо эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэмээр. Шэмэ шанарай шалгалтаар тодорхойлогдодог болоhонhоо хойшо урдымнай дутагдал дабтагдахаяа болижо, саг дарыдаа усадхагдана. Совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ямар шанартай тэжээлэй бэлэдхэгдэжэ байhыень мэдэдэг болоо. Мүн тэжээл бэлэдхэгшэдшье муу шанартай үбhэ тэжээл суглуулжа, нэмэлтэ түлбэриhөө хахасаха ду-

Үбhэ тэжээлэй үнэ сэнгые үшөө мал ажалда хүдэлжэ байхадаа мэдэрhэн байнаб. Тэрэ үедэ манай ажахыдахи нийтын малые гүйсэд хангаха үбhэнэй хуряагдадаггүй байhанда алар холоhоо харгда, сагаан hолоомо асаржа үбэлжэлгээ үнгэргэдэг бэлэйбди.

ШЭНЭ ОНОЛ АРГА ХЭРЭГЛЭН

Һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалангай үрэжэл hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдажа, тодорхой хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Тиихэдэ бишье луговод боложо, отарынгаа ойшон тойронхи сабшалан даажа абаа хүм. Олевкын участок дээрэ урдандаашье зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдадаг байгаашье haa, тодорхой эзэн тогтожо хүдэлдэггүй, жэл бүри ондо ондоо луговодууд ажалладаг hэн. Совхозой сабшалангай олонхи участогууд мүн лэ иимэ харууhалалгатай байгаа.

Газартаа эзэн ёhоор хандахадаа үрэжэлтэй, баян ургаса үгэдэг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Һүүлэй табан жэлэй туршада участок бүхэн тус тустаа өөрын тодорхой эзэнтэй болгогдожо, луговодой харюусалга дээшэлүүлэгдэhэн байна. Даажа абаhан участогтаа ногооной баян ургаса ургуулхын тула оролдожо эхилээбди. Луговодоор табан жэлдэ хүдэлөөд байхадаа, нёдондо сэдьхэлээ ханахаар үндэр ургаса хуряажа шадаhандаа угаа ехээр урмашааб. Тусгаар үтэг хэгдэhэн 35 гектар участогай гектар бүриhөө 51 центнер үбhэн абгаа юм. Багахан участогтай байhан дээрэhээ шэбхэ ехээр тараажа, минеральна үтэгжүүлгэ горитойхон хүртэсэтэйгөөр хүрьhэндэ оруулалсахаар оролдоhон байгааб. Үhаар элбэг хадаа hубаг, ханаабуудые олохоноор зурылгажа, хабар-зунай үедэ 4—5 дахин сабшалангаа уhалдаг заншалтайб. Нёдондо болотор даалгагдаhан участок дээрэхи ургасаяа имагтал морин косилкаар, гар хажуураар сабшажа, тармажа, үбhэеэ бага багахан сомоо болгожо hүрилдэг байгаабди. Үбhэнэй шанар муу бэшэ бэлэй. Гэбэшье хура бороотой сагта hүрилэгдэhэн зарим сомоомнай нэбтэ норожо бурьтан алдадаг hэн.

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалгада яhала оролдолго гаргагдажа байна. Намда даалгагдаhан участок 90-ээд гектараар үргэдхэгдэжэ, сабшалан hайжаруулан харууhалха хүдэлмэриин схэнхи хуби оньhожоруулагдажа, бухы ажалнай лугомелиоративна отрядай болон «Сельхозхимиин» подразделениин хүсөөр бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Агроном-мелиораторай шэнжэлэн тодорхойлhоной ёhоор, үтэгжүүлгэ гаргажа тараанабди. Тэрэшэлэн хүбхэнтэхэ янзатай хүрьhээ тусхай техникээр зүhэжэ, хүрьhыень сооложо уhалдаг болонхойбди. Туhалагша Нима Мункуевич Данжаевтай хамта сабшалангаа саг үргэлжэ сэбэрлэнэбди, hургаагуудые өөhэдөө бэлэдхэжэ, хуушарhан хорёонуудаа hэльбэн заhабарилнабди, ханаабуудай hабые сэбэрлэн гүнзэгырүүлнэбди. Тошо халяажа тогтоохоhоо гадна урасхал уhаар заатагүй оло дахин сабшалангаа ундалуулха гэжэ оролдонобди.

Ногоон мүнөө жэлдэ hайнаар ургаа. Нёдондо гектар бүриhөө таблад центнерэй абтаhан участогhаа гадна, hаянай даажа абаhан бусад сабшалангай гектар бүриhөө хорин центнер үбhэн хуряагдажа байнхай. Участок дээрэхи ургасаяа hайн шанартайгаар хуряажа абахын тула өөрөө үбhэшэдэй звеное толгойлноб. Бухы юумэеэ эртээнhээ hайнаар бэлдээд, ажалаа эхинhээнь эмхитэйгээр, эршэтэйгээр ябуулха гэжэ оролдонобди. Бии байhан арга боломжонуудаа гүйсэд элсүүлэн хэрэглэхэhээ гадна зарим тэды шэнэ онол аргануудые мүнөө жэлhээ нэбтэрүүлжэ эхилээбди.

Хура бороотой мүнөө жэлдэ сабшагдаhан ногоо түргэн хатаажа, hайн шанартай үбhэ hүрилхэ гээшэ бэрхэтэйхэн хэрэг болобо. Ушар иимэhээ бидэ үбhэеэ hалхитуулан хатааха арга боломжо олоhон байнабди. Һүрилэгдэhэн үбhэеэ вентилятораар үлеэлгэжэ, үбhэеэ саг үргэлжэ hалхитуулнабди. Иимэ аргаар hүрилэгдэhэн арба гаран hүри манай звенодо сомогдоод байна. Үдэр бүри бороодо сохюулhан сомоонууд урдань уурал баажа дотороо халажа, бурьтажа байдаг бэлэй. Харин вентилятораар доогуурхи хүнды руугаа hалхяар үлеэгдэжэ байhан манай сомоонуудай үбhэнэй шанарые дахинаа шалгахадань үбhэнэй шанар нэгэдэхи, хоёрдохи классай сэгнэлтэдэ хүрэhэн байха юм. Һүри сомохо түхеэрэлгэтэй трактор жолоодогшо Владимир Прокопьевич Воронин үбhэ hүрилхэhөө гадна үдэшэндөө, hүниндөө трактортаа вентилятор шагтаглан хүдэлгэжэ, үдэр бодхоогдоhон сомоогоо hалхитуулжа байдаг болонхой. Манай совхозой бухы звенонууд үбhэеэ иимэ онол аргаар hүрилнэ. 24 звеногой МТЗ-50 түхэлэй трактор бүхэндэ тусхай вентиляторнууд тааруулагдан тодхогдонхой юм. Двигателиин хүсэтэ валhаа вентилятор хүдэлгэгдэнэ. Ойлгожо ядахаар орёо юумэн эндэ үгы юм. Юрын аргаар лэ, бусад ондоо тааруулhан урлаха бэлэдхэлгүйгөөр вентилятор холбогдон табигдана.

Шэнэ онол аргаар үбhэ сомохо дүршэлэй аша туhатай байhаниинь мэдээжэ. Ушар иимэhээ hаяхан КПСС-эй Гусиноозерскын горкомой үүсхэлээр Сэлэнгын районой бусад ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, үбhэ тэжээл бэлэдхэгшэд манай совхоздо ерэжэ, түрүү дүршэлтэймнай танилсаhан байна. Районой колхоз, совхозуудта манай жэшээгээр үбhэеэ hүрилжэ эхилээ гэжэ дуулананбди.

Һайнаар ажалладаг хүнүүд манай звенодо олон. Т-40 түхэлэй хоёр тракторaap Галсан Дашиевич Данжаев Баяр хүбүүнтэеэ үбhэ ногоо сэбэрээр сабшана, тармана. Жаргалантын дунда hургуулиин hурагшад Чимит Банзаракцаев Батор Аюров хоёр мүн лэ хоорондоо мүрысэн, морин тармууpaap сабшалангай ногоо hогооборишье үлээнгүй суглуулха гэжэ оролдохоhоо гадна үглөөгүүр, үдэшэ хажуур барьяад, hөөг бургааhанай тойронхине ханаабай хажуугаархи ногоо сабшалсана. Сомоошон Мүнхэ болон Валерий Сандаковууд, совхозой ветеран Будацырен Цурбуевич Данзанов, тогоошон Галина Гавриловна Сандакова гэгшэд эбтэй эетэйгээр хүдэлнэ.

Түрүүшын хоёр декадын дүнгүүдээр манай звеногойхид эрхимлэжэ, урмашуулагдаhан байна.

Социалис уялгын ёhоор манай звеногойхид хүдэлмэриин 28 үдэрэй туршада 127 гектар сабшалан дээрэhээ 2540 центнер hайн шанартай үбhэ хуряаха ёhотой юм. Урдаа табиhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотойбди. Мүнөө дээрээ 1800 центнер үбhэ hүрилоод, хура бороодо сохюулжа гутаахагүйн тула hалхитуулан хатаажа байнабди. Һүрилhэнөө имагтал нэгэдэхи, хоёрдохи классуудай шанартайгаар тушаажа үгэхэ гэжэ оролдонобди. Звеногой бухы гэшүүдэй ажалай шанарые хинан шалгажа байха постын эдэбхитэд В. Дугарова, коммунист М. Сандаков гэгшэд эрид шууд эрилтэ табина. Сомоогоо тэрэ дарыдань хашаалнабди.

Сэхыень хэлэхэдэ, манай совхоздо мүнөө жэлдэ, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ годаа анхарал хандуулагдахана. Гэбэшье зарим тэды дутагдалнууд үшөөл ушарна гэжэ хэлэлтэй. Һайн шанартай тэжээл богони болзор соо бэлэдхэхэ шэнэ онол аргануud хэрэглэгдэбэшье, звенонуудай техническэ хангалта мүнөө үеын эрилтэдэ харюусажа шаданагүй. Үбhэ тэжээл хуряаха бүтээсэ ехэтэй техникэ муугаар ашаглагдана. Жэшээлхэдэ, үбhэ ябууд бухалладаг машинанууд юрэдөөшье хэрэглэгдээгүй аад, эбдэрээд, hандараад, халаахай соо хаягданхай харагдадаг. Тиихэдэ үбhэ hэбэрээн хатаажа тармадаг тармуур олон звенодо хүртэнэгүй. Үбhэнэй пресс мүн үсөөн, hайнаар ашаглагданагүй. Эдэ мэтын асуудалнуудта саашадаа анхарал хандуулагдаха бээзэ гэжэ найданабди. Тиихэ зуураа ажалай халуун хаhада техникээ сэхэ сабшалан дээрэ заhабарилха техническэ туhаламжын тусхай албан мүнөөнэйхиhөө hайнаар хүдэлхэ ёhотой гэжэ hанагдана.

Эгээл харюусалгатай саг тулажа ерэнхэй. Ажалай эршэ hулаpyулангүй, улам оролдосотойгоор хүдэлжэ, тэжээл бэлэдхэхэ даабаряа заатагүй бэелүүлхэ зорилготойбди.

Е. БАЛДАНМАКСАРОВ,
үбhэшэдэй звеное хүтэлбэрилэгшэ.

ДУРАТАЙГААР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

далжэ, огородой эдеэ ур-гуулна.

Бүхэдөө республика до-торнай 383 һургуули өөһэ-дын ногоон лабораторитой болоһон байна. Хамта дээ-рээ 200 гектар талмай һур-гуулиин участогууд болгогдожо, тэрэнэй 100 гаран гек-тартань овощ, бэшэ газар-тань алим жэмэс ургуулагдажа байнхай.

Гэхэ зуура, Мухар-Шэбэ-рэй, Загарайн, Сэлэнгын рай-оной олон һургуулинуудай дэргэдэхи участогууд мүнөө үеын эрилтэдэ харюусангүй гэжэ тэм-дэглэгдэнэ. Тус һургуулинуудта ухибүүдэй участогууд дээ-рэ хэхэ хүдэлмэри зүбөөр түсэблэгдэнэгүй, шэнжэлхы удхатай туршалганууд ун-гэргэгдэнэгүй.

Харин тиихэдэ Улаан-Үдын районой Ивалгын дунда һур-гуулиин һуралсал-туршал-тын участогые һайшаахаар байгаа һэн. Энэ участогые даагша В. П. Астраханцева ухибүүдтэ газараа яажа зү-бөөр элдүүрилхые харуул-на, элдэб һонирхолтой тур-шалгын ажал ябуулна. Ивалгын дунда һур-гуулиин 8-дахи классай бү-лэг һурагшад Бурядай хү-дөө ажахын научна шэнжэл-гын институдай дэргэ-дэхи селекционернүүдэй бү-гэмэй хүдэлмэридэ эдэбхи-тэйгээр хабаададаг байна. Тэндэ ухибүүд элдэб янзын минеральна үтэгжүүлэгнүү-дэй ургасада яажа нүлөөлдэ-гые мэдэхын тула туршалгануудые хэнэ, шэнэ сорт-нуудые бии болгохо хүсэл-тэйгээр ороохото ургамал-нуудые холин байжа тарина, бусадшье шэнжэлгэнүүдые ун-гэргэнэ.

Саашань тоолобол, Тарба-гатайн, Ехэ-Күналейн, Десят-никовой дунда һургуулинуу-дай һуралсал-туршалгын участогууд яһала һайнаар, эм-хидхэгдэнхэй гэжэ харахаар байгаа һэн. Харин тиихэдэ Наденскэ 8 жэлэй, Завод-скойн, Гилбэрын дунда һур-гуулинуудай участогууд муу-са харуулагдана гэжэ тэм-дэглэхээр. Гэбэшье энэ ушар байдал, тус һургуулинуудай директорнүүдэй, участо-гуудые даагшанаршье һа-наа сэдьхэлые зобоноогой. Багшанарайнгаа даажа аба-һан участогуудтаа хайша хэ-рэгээр хандажа, хаа-яахан лэ тэндэ үзэгдэхэдэнь, һураг-шадынь энэ хэрэгтэ ямараар хандаха байһаниинь мэдээжэ ха юм. Заводскойн дун-да һургуулиин участогто ха-дан гектар талмай дээрэ шэ-нинээн орондо бэлхүүхэ-гэмээр үрмадхан ургажа бай-на ха юм. Гилбэрын дунда һургуулиин туршалгын учас-ток мүн лэ тиимэрхүү бай-далтай. Эдэ бүгэдэ яахаа тус һургуулинуудта ухибүүдые ажалда дуршуулагын хүдэл-мэриин һулаар эмхидхэгдэ-һэниие гэршэлнэ.

М. ЧЕБУНИНА.

Мүнөөдэр — СССР-эй Агаарай Флодой үдэр

Улаан тугта Прикарпатска сэрэгэй округ. Н-скэ эрхим частиин сэрэгэй летчигууд өөрынгөө һайндэрые дайшал-хы болон политическэ бэлэд-хэлдээ амжалтануудаар уг-тажа байнхай.

Классуудта болон трена-жернуудта, аэродром болон полигонууд дээрэ летчигууд мэргэжэлээ үсэд нэтэрүүгээр мүлижэ, Эсэгэ ороноо хам-гаалгын Агуүехэ дайнай фронтнуудта дайлалдаһан эсэгэнэрһээ дутуугүй бай-хые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: капитан А. Иванов, ахалагша лейте-нант А. Грицаенко.

ТАСС-ай фотохронико.

В. И. ЛЕНИН ТУХАЙ ШЭНЭ ЗОХЁОЛНУУД

нии, КПСС социалис хуули гурнмай жама ёһоо тухай» гэһэн номууд оролсоно.

Гоёор шэмэглэгдэһэн «Ма-най халаанда: Ленин — за-луушуулда» гэһэн ном «За-луу гвардии» гэжэ хэблэлдэ барлагдаа. Энэ номдо хэ-рулан зохёогшод В. В. Во-лодин, В. Ф. Юркин. Энээн дотор залуушуулай хүдэ-лөөнэй шухала асуудалнууд-та зорюулагдаһан Ленинэй өөрынь гараар бэшэгдэһэн хорин табан автографууд факсимильна онол аргаар барлагданхай. Эдэнэй най-ман документнь Октябриин революциин урда тээ, арбан долоониинь Совет засагай түрүүшын жэлнүүдэй үедэ бэшэгдэһэн байна. Владимир Ильичэй ямар нэгэ захирал-та, бэшэг тэмдэгүүд, теле-грамманууд хайшан гэжэ, ямар ушараар бэшэгдээ, зо-хёогдоо һэм гэжэ, энэ ном уншахада элирэн тодорно.

В. И. Ленинэй эдэ зо-хёолнуудые айхабтар ехээр хэблэн гаргахатаяа хамта ма-най гүрэн түрэ ажалшадай агуүехэ багша, өөр тухайнь олон тоото номуудые хэб-лэдэг байна. Эдэ номууд дотор гайхамшагта багшын ажабайдалые болон ажал ябуулгые тала бүхэнһөөнь, олон тээһээнь зураглан ха-руулна, шэнжэлнэ.

Владимир Ильич тухай бэ-шэгдэһэн номуудые уншаха-даа, тэрэнэй ухаан бодолой, арюун һайхан сэдьхэлэйнь баялигтай, абари зантайнь таннлсажа, айхабтар гүн гүн-зэгы, баян дэлгэр барагда-шагүй булаг шэнги хүсэ-хүсэн түгэлдэр шэнжэ шана-байе мэдэжэ, ойлгожо аба-набди.

Мүнөө Ленин тухай зо-хёолнууд бодото дээрээ бо-лоһон ушар байдалһаа, ажал ябуулгаһаа, нэгэ үгөөр хэ-лэхэдэ, бүхы баримтата до-кументнүүдһээ үндэһэлэн бэ-шэгдэнэ. Гэхэтэй хамта үе сагаймнай эрилтын ёһоор, гүнзэгыгөөр согсологдон шэн-жэлэгдэжэ, нэн түрүүн агуү-ехэ Ленин багшын сэдьхэ-лэйнь ёһо заншал болон гу-римайнь ашэ үндэһые зу-раглан харуулхые уран зо-хёолшод тэрээн тухай бэ-шэгшэд оролдоно гэжэ тэм-дэглэлтэй.

1982 ондо 12 боти ном хэблэгдэжэ дүүрэбэ. **«Влади-мир Ильич Ленин: намта-райнь уг бэшэг»** гэжэ нэрэ-тэй. Энээн дотор бүхы ами наһанайнь ябадал жэл жэ-лээр, үнгэрхэдөө үдэр, са-гаарнь зураглагданхай. Энэ хэблэлэй барлагдажа гара-хатай сасуу революциин агуү-ехэ вождиин үлөөһэн угайнь бэшэг шэнэ олон документ-нүүдээр баяжаба. Жэшээлхэ-дэ, гансахан 12-дохи боти соонь аяар 4 мянга шахуу баримтануудоруулагдаа. Эн-дэ эгээл түрүүшынхиэ Ле-нинэй 500 шахуу документ-нүүдэй (гүйсэд гү, али за-рим хубинь) толилогдоһон байна. Энэ ном соо буряад арадай үндэһэн гүрэн түрэ-тэй болохо асуудалтай хол-боотой документнууд анха түрүүшынхиэ толилогдоо. Эдэ документнууд буряад арадай совет автономиин эхиндэ про-летариадай агуүехэ багша В. И. Ленин байһан юм гэжэ гэршэлэн харуулна.

В. И. Ленинэй үлөөһэн энэ айхабтар ехэ баялиг соонь хүн зондо нүлөөлхы талаа-раа онсо хүсэ ехэтэй доку-ментнууд бии. Энэ хадаа агуүехэ вождиин хэлэһэн үгэ-нүүдые бэшэжэ абаһан грам-мофонно пластинканууд бо-лоно. Журналист-искусство-вед А. М. Белкин эдэ хо-мор, гайхамшагта дискнүү-дэй хуби заяан, түүхэ ту-хай, тэдэниие хайшан гэжэ бэдэржэ олоһон, яагаад тэ-дэниие дахяад һэргээн буул-гажа абаһан тухай һонир-холтойгоор бэшэнэ, В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдтэй пластинканууд бүхы дэл-хэй дээрэ яажа тараһан ту-хай дура буляамаар хөөрэ-нэ. Энэ номынь **«Владимир Ильичые шагнанабди. Лени-нэй хэлэһэн үгэнүүдэй буул-габаринууд»** — гэжэ нэрэтэй.

А. М. Жигулевай **«В. И. Ленинэй үгэ хэлэхэдээ хэрэг-лэһэн үгүүлэлнүүд»** гэһэн но-мые «Знание» хэблэл гар-габа. Вождиин хэлэһэн аман үгэшье, мүн бэшэһэн зохёол-нуудшье шэнэ бодолоор ба-ян байхаһаа гадна, революци-онно айхабтар хүсэ ехэтэй, онсо нүлөөтэй байдаг гээшэ. Энэ номой хуудаһануудые уншажа байхадаа, Владимир Ильич Ленинэй бэлиг шада-бари ехэтэй пропагандист, аги-татор, гайхамшагта хурса дулатэ үгэнүүдээр элдэг, гүн гүнзэгы бодолтой, революци-онер гэжэ ойлгонобди.

Хүн түрэлтэндэ гэгээн гэ-рэлтэ һайхан ерээдүйн түлөө ами наһаа гамнан хайрлан-гүй тэмсэһэн вождиин үль-гэр домогто ябадалынь жэ-шээ болгожо хэдэн үеын совет хүн зон урган хүмүүжэнэ, бүхэдэлхэйн революционно на-сэдьхэл зоригоо хатуужуу-лан, урагшаа дабшанад. Вла-димир Ильич Ленинэй нимэ хүсэтэ тэмсэлэй замые бэ-дэрэн олоходонь, ородой демократиин заншалта со-ёл болбосоролой эгээл эрхим түрүү уг баялигые бэедээ шэнгээһэн Ульяновтанай гэр бүлэ нилээд ехэ үүргэ дүүр-гэһэн, аргагүй ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Энэ бүлын гэр байрада революционно тэмсэлэй һүр жабхалан, һүл-дэ тэмдэг үдэр бүри бурьян соробхилогшо бэлэй.

Түүхэ шэнжэлэгшэд, баг-шанар, уран зохёолшод бо-лон журналистнар шэнэ до-кумент бүхэниие, архивай материал бүхэниие, тэрэ үеын хүнүүдэй һанамжа, дурсалгануудые энэ олон тоо-то уншагшадай ухаан бодол-до хүргэхэ, шэнэ бодол, хү-сэл эрмэлзэл мүндэлүүлхэ гэжэ оролдоно. Тиигэжэ түү-хын энэ дабтагдашагүй ба-римтануудые тайлбарилан ха-руулхые хүсэнэ.

Н. АЙЗИНА,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын библиограф.

ЭСЭГЭ ОРОНОЙМНАЙ АГААРАЙ ХҮСЭН

АВИАЦИИН ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК В. В. РЕШЕТНИКОВ ВВС-эй ГЛАВНОКОМАНДАЛАГШЫН ОРЛОГШО, СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙ

Арадай Комиссарнуудай Соведэй тогтоолоор 50 жэлэй саана байгуулагдаһан СССР-эй Агаарай Флодой үдэр ма-най орондо авиаторнуудай, бүхы совет арадай зайшал-та һайндэр болоһон гээшэ. Энэ үдэр Эхэ оромнай мү-нөө үе сагай авиационно тех-никэ зохёон бүтээгшэдые, авиатор-сэрэгшэдые, аэрофло-дой хүдэлмэрилэгшэдые, ДОСААФ-ай летчик-спорт-сменүүдые, социализмын оро-ной агаарай флодые шэн зо-ригто айлаараа бэхижүүл-жэ байдаг бүхы хүнүүдые амаршална байна.

Агуүехэ Октябриин илал-та Эсэгэ оронаймнай авиа-цие хүгжөөлгэдэ шэнэ шата нээһэн юм. Тэрэниие бай-гуулга ба саашадань хүг-жөөлгэ хадаа Коммунис пар-тиие, Совет гүрэниие бай-гуулагша, вождь В. И. Ле-нинэй нэрэтэй таһаршагүй холбоотой гээшэ. Агаарай улаан флодые байгуулха та-лаар гол шухала шиидхэбэ-ри агуу багшын эдэбхи үүс-хэлээр абтаһан. Энэ флодые гансахан шухала удха ша-нартай транспорт ба хэлхеэ холбоон бэшэ, харин рево-люционно түйлалтануудаа ар-шалан хамгаалгадамнай хүсэ ехэтэ хэрэгсэл болохо гэжэ тэрэ харадаг байһан.

Социализм байгуулха ле-нинскэ түсэбые бодото дээ-рэнь амжалтатайгаар бэе-лүүлгэ, индустриальна ба эрдэм, техникын бата бэхи бааза байгуулга СССР-эй Агаарай Флодые хүгжөөл-гын үндэһэ һуури боложо, түүхэтэ тон богони болзор соо манай орондо хүсэ ехэ-тэ авиационно гүрэн болохо арга олгоо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуүехэ дайнай жэлнүүдтэ совет арадай харата дайса-ниие һамна бута сохижо, түүхэтэ илалта түйлаха хэ-рэгтэ агаарай-сэрэгэй хүсэ-нүүд хубитаяа ехээр оруул-һан байна. Манай летчигууд баатар зоригтойгоор тулал-даануудта орожо, өөһэдһөө хэды дахин ехэ хүсэтэй фа-шистнуудтай тэмсэхэдээ ами наһаяа гамнадаггүй бэлэй. Агаарай байлдаануудта бу-люу байдалтай болохын тү-лөө, стратегическэ операци-нуудые ба дайе бүхыдэнь амжалтатайгаар түгэсхэхын тулада Москва ба Сталинград шадар, Кавказай түлөө, Ку-баньда ба Курск шадар бо-лоһон асари ехэ тулалдаа-нууд болоһон гээшэ. Парти болон Совет правительство авиаторнуудайнгаа баатар-шалгануудые үндэрөөр сэг-нэһэн. Командованиин дай-шалхы даабаринуудые ам-жалтатайгаар дүүргэһэнэй ба шэн зоригто баатаршалга ха-рууһанайнгаа түлөө 200 мянгаһаа дээшэ сэрэгшэд-авиаторнууд орден болон медальнуудаар шагнагдаһан, 2420 авиаторта Советскэ Со-юзай Геройн үндэр зэргэ ол-гогдоһон, тиихэдэ 65 хүн энэ нэрэ зэргэдэ хоёр дахин, алдар сууда гараһан бүргэ-дүүд А. И. Покрышкин ба И. Н. Кожедуб гэгшэд — гурба дахин хүртэһэн байна. СССР-эй орденуудаар 897 соединени ба частьнууд шаг-нагдаһан, 708 часть хүндэтэ нэрэ зэргэдэ; 228 часть гвар-диин нэрэдэ хүртэһэн гээшэ.

Түрэл Коммунис партиин-гаа хүтэлбэри доро совет арад Эсэгэ ороноо хамгаал-гын Агуүехэ дайнда толо-томо илалта түйлажа, тон богонихон болзор соо ажа-лай баатаршалга харуулжа, ороноо һэргээн бодхооһон ба бүхы талаарнь хүгжөөн һал-баруулһан байха юм. Орон доторнай хүсэн түгэс социа-лис общество байгуулагда-жа, үндэр үзэл бодол, по-литическэ мэдэрэл, хани нү-хэсэл ба коллективизм со-вет хүнүүдэй бэеэ абажа ябалгын ёһо заншал болон-хой.

Манай ороной бүхы ажал-шадтал адли совет сэрэгшэд партиин XXVI съездын шиид-хэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), ию-ниин (1983 он) Пленумүүд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Гене-ральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой табиһан зорил-гонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Манай түйлалтанууд, улас-хоорондын байдалда СССР-эй ба социалис хани нүхэ-сэлэй бусад оронуудай хүн-дын ургалта, эб найрамда-лай, демократиин ба соци-альна хүгжэлтын талаар түй-лагдаһан амжалтанууд им-периализмын, нэн түрүүн американ империалистнуудай дурыень ехээр гутаана. «Со-вет сэрэгэй аюул», «Совет-скэ Союз сэрэгэй талаар булюу хүсэтэй» гэһэн худал хуурмаг һанаашалгаар хал-хабша хээд, тэдэнэр социа-лизм ба империализм хоё-рой хоорондо тогтонижоһон стратегическэ тэнсүүриие өөһэдыйнгөө аша туһада ху-билгахые, буу зэбсэг ехээр гаргахые оролдоно, дэлхэйн шэнэ дайнда бэлдэнэ.

Хоорондоо таһаршагүй хол-боотой хоёр зорилго — ком-мунизм байгуулга ба эб най-рамдал бэхижүүлгэ — шиид-хэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, КПСС-эй Централь-на Комитет ба Совет пра-вительство оронойнгоо обо-роные саашадань бэхижүүл-гэ ба Совет Зэбсэгтэ Хүсэ-нүүдэй дайшалхы хүсэ ша-далые дээшэлүүлгэдэ саг үр-гэлжын анхарал хандуулна. Энэ анхарал оролдолгонь агаарай — сэрэгэй хүсэнүү-дэй дайшалхы хүсэ шада-лай ургалта дээрэ эли то-доор харагдана.

Мүнөө үеын совет авиа-ци — дайшалхы ехэ хүсэн. Эхэ ороноо, социалис хани нүхэсэлэй оронуудай аюул-гүй байдалые хангаха та-лаар ямаршье орёо бэрхэ-шээлтэй зорилгонуудые саг дарыдань амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилго тэрэнэй урда табигданхай.

Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд хүгжэлтын шэнэ шатада гар-гагдажа, Эсэгэ оронаймнай хүсэ шадалай, хүсэн түгэс социализмын асари ехэ түй-лалтануудай бодото жэшээ болоно.

Ракетэнүүдые абажа яба-даг самолёдууд агаарай-сэрэ-гэй гол хүсэн болоно. Тэдэ самолёдууд мүнөө үеын шэ-нэ буу зэбсэгүүдээр дайса-най байһан газарые эли-рүүлхэ, буудалга хэхэ ба на-вигационно бусад эгээл шэ-нэ аппаратуранууд сүм хангагданхай. Эдэ самолё-дуудһаа буудагдаһан раке-тэнүүд, тэрэ тоодо ядерна һомотой ракетэнүүд дайса-най оборонын хэрэгсэлнүүдһээ холо газарнуудһаа объект-нүүдые тудан усадхаха ар-гатай юм.

Элдэб олон шэглэлтэйгээр хэрэглэгдэхэ, ниидэжэ яба-хадаа далияа хубилгадаг са-молёдууд сэхэ өөдөө нии-дэн дэгдэдэг, сэхэ доошоо ниидэн газарта һууха хүсэ ехэтэ шэнэ аппарадууд зохёон бүтээгдэнхэй. Газараар даб-шадаг сэрэгүүдые халхалха ба тэдэндэ туһалха талаар, агаарта булюу байдалтай бай-ха талаар сэрэгэй авиаци тон ехэ зорилгонуудые дүүргэ-хэ аргатай. Эгээл ехэ үн-дэртэ гараха, түргөөр ба хо-ло ниидэхэ талаар совет оло-хон түхэлэй самолёдууд дэл-хэй дээрэ эрхим түрүү зэр-гэдэ ябана. Һүүлэй жэлнүүд-тэ дайшалхы самолёдуудай түргөөр ниидэлгэнь 2 — 2,5 дахинаар дээшэлээ, тиихэдэ «потологынь» 30, мүн дээ-шээшье километртэ хүрэн-хэй.

Сэрэгэй транспортна авиа-циин самолетно паркда ехэ-хэн хубилалта хэгдээ. Ехэ хэмжээнэй ашаа абажа ша-даха самолёдуудай бии бо-лоһоор юрын сэрэгэй бүхэ-ли часть болон соединени-нүүдые тэрэ зандань агаа-раар хэрэгтэй газартань да-ры түргэн абаашаха аргатай болонхойбди.

Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд мүнөө дайсанай тыл руу хо-ло хүрэтэр нэбтэрэн ороод, тэндэхи объектнүүдыень бом-бодохо, сагай ямаршье ула-рилда үбэл зуниие ба үдэр һүниие илгангүй радио-элек-тронно тэмсэл ябуулха арга-тай.

Сэрэгшэд-авиаторнуудай һу-ралсал болон албанай эсэсэй эрхим һайн үрэ дүнгүүдые, дайшалхы бэлэн байлга түй-лаха хэрэгтэ «һэргэг байл-гаяа дээшэлүүлхэ, Эхэ оро-нойнгоо аюулгүй байдалые бата найдамтайгаар хамгаал-ха!» гэһэн уряа доро дэлгэ-рэһэн социалис мүрысөөн ехэ үүргэ дүүргэнэ гээшэ.

ВВС-эй офицернууд-коман-дирнууд ба полит-хүдэлмэри-лэгшэд В. Воробьев, В. Ива-нов, В. Ребров, А. Царь-ков, В. Малышев, А. Дер-бенев, В. Владимиров, В. Фи-латов гэгшэдэй даажа байһан часть болон подразделени-нүүд шадабари мэргэжэлээ, дайшалхы бэлэн байлгаяа эрид дээшэлүүлжэ, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй мате-риалнууд дотор Зэбсэгтэ Хү-сэнүүдтэмнай үгтэһэн үндэр сэгнэлтэ агаарай һургуули шудалха хэрэгтэ, дайшалхы хэзээдэ бэлэн байлгада, 1983 оной һуралсалай жэлдэ дэл-гэрэһэн социалис мүрысөөн-дэ үрэ ехэтэй шэнэ шэнэ ам-жалтануудые түйлаха хэ-рэгтэ сэрэгшэд-авиаторнуудые улам ехээр зоригжуулнаа.

Агуу Ленинэй Коммунис партиие тойрон нягтаар жаг-саһан, өөһэдынгөө түрэл арад-та, Варшавска Договорто ородог оронуудай арминууд-тай дайшалхы хани нүхэсэл-дэ хизааргүй үнэн сэхэ со-вет сэрэгшэд эб найрамдалые хёрхо наринаар аршалан хам-гаална, социалис Эсэгэ оро-ноо хамгаалгада бодотоор, өөрынгөө патриот ёһоной ба интернациональна уялгаяа нэ-рэтэй түрэтэйгөөр бэелүүл-хэдэ хэзээдэ бэлэн байдаг гээшэ.

(ТАСС).

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

...ФГАН АРАДАЙ ...ИОНАЛЬНА ҺАЙНДЭР

мышленна шэнэ предприя-тинууд баригдана, ажалша-дай һуудал байдал һайжа-руулагдана.

Мүнөө революционно Аф-ганистанай арад зоной ур-да табигдаһан социально-эко-номическа гол шухала зо-рилгонуудые дүүргэлгэдэ Советскэ Союз ехэ туһа хүр-гэнэ. СССР-эй экономическа ба техническэ туһаламжаар 170 гаран томо ехэ про-мышленна ба хүдөө ажахын предприяти, мүн ороной на-циональна экономикые хүг-жөөлгэдэ шухала удха ша-нартай бусад объектнүүд баригдаа, баригдажа байна.

Эдэмнай азотно үтэгжүүл-гэнүүдэй завод, Кабулай байшан гэр баридаг комби-нат, электростанцинууд, гү-рэнэй хүдөө ажахын фер-мэнүүд болоно. Совет мэр-гэжэлтэд 80 мянга гаран дүршэл шадабари ехэтэй хү-дэлмэришэдые һурган бэл-дээ.

Хэрбээ империалистнуудай тухиралгаар хархис хүсэнүү-дэй ороной экономикые хү-шэр хүндэ байдалда оруу-лаагүй һаань, эдэ амжалта-нууд бүри ехэ байха һэн. Хэды түбэг бэрхэшээлнүү-дэй ушаруулагдаашье һаань, ДРА-гай ажалшад шэлэһэн замһаа хадуурхагүйл, ямар-шье хүсэнүүд түүхын хүг-жэлтые тэхэрюулхэгүй.

Чадта ерээд, ябуулгануу-даа бэелүүлжэ байһан фран-цуз сэрэгэй алба хаагшадта туһаламжа болгон, агаарай-десантна сэрэгэй үшөө нэгэ бүлэгые Франциин прави-тельство эльгээбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: француз солдадууд Чадта эльгээгдэ-хын урда тээ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

БЕРЛИН. Фашизмда эсэр-гүү хүдэлөөнэй ветерануудай болон Европын элдэб оро-нуудай профсоюзай залуу ажал ябуулагшадай уулзал-га эб найрамдалай түлөө, американ ядерна шэнэ раке-тэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолгые зайсуулхын түлөө тэмсэлэй һүлдэ доро болобо. Энэ уулзалга Потсдам шадархи уласхоорондын за-луушуулай лагерьта эмхид-хэгдэһэн байгаа.

Фашизмда эсэргүүсэлтын ГДР-эй хүдэлөөнэй тэмсэл-шэдэй комитедэй түбэй прав-лениин секретарь Рудольф Хелмер тэрээн дээрэ үгэ хэ-лэхэдээ, фашизмда эсэргүү-сэлтын, уласхоорондын дайн дажарта эсэргүү хүдэлөөе бэхижүүлхын түлөө, эб най-рамдалай ба арадуудай хоо-рондохи хани барисаанай тү-лөө баатаршалгата тэмсэлэй дүн дүршэлые шэнжэлэн шу-далха гээшэ залуушуулай гол зорилго болоно гэжэ тэмдэг-лэбэ. Ядерна буу зэбсэгүү-дые хорихын түлөө, импери-алис этэгээдүүдэй буу зэб-сэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулан са-рахын тула аргатай бүхы юумэ хэхын түлөө эрид шууд тэмсэхыень тэрэ залуушуу-лые, профсоюзай ажал ябуулагшадые уряалба.

ХҮДЭЛМЭРИГҮЙШҮҮЛ УЛАМ ОЛОШОРНО

ВАШИНГТОН. Хүдэлмэри-гүйшүүлэйнгээ тоогоор Ба-руун Вирджини штат США-да түрүү һуури эзэлнэ. Втор-нигто толилогдоһон түсхай баримта мэдээнүүдэй ёһоор, энэ штадта нүүрһэ малтан абадаг предприятинууд олоо-роо байрладаг. Эндэхи ажал хэхэ аргатай бүхы хүн зоной 17,5 процентнь «үлүү» хү-нүүд болоно.

...ИИН «ХАРА АЛТАН»

нөө энэ арбан жэлэй һүүл багта орон өөһэдыгөө неф-теэр гүйсэд хангадаг боло-хын тула үндэһэ һуури та-бижа байна.

«Хара алта олзоборилон абаха, болбосоруулха талаар Советскэ Союзтай харилсаа холбоо тогтоолгын дүн дүр-шэлые Индидэ үндэрөөр сэг-нэдэг юм. Мүнөө совет мэр-гэжэлтэд нефтиин шэнэ хэб-тэшые нээжэ олзоборилхо-донь Индидэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

НРК-гай МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ПНОМПЕНЬ. Советскэ Со-юз болон бусад социалис оронуудтай хани харилсаагаа, олон талын холбоо барисаа-гаа хүгжөөлгэ хадаа Кампу-чиин Арадай Республикын гадаадын политикын үндэ-һэ һуури болоно гэжэ НРК-гай гадаадын хэрэгүүдэй ми-нистр Хун Сен республи-кын Национальна суглаанай эндэ болоһон байһан сесси дээрэ мэдүүлээ.

Социалис хани нэгэдэлтэ аха дүү гүрэнүүдэй, дэл-хэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй туһаламжа, дэм-жэлгэдэ түшэглэн, Кампучи уласхоорондын оршом соо байдалаа улам бэхижүүлнэ.

Советскэ Союзай гадаа-дын политическэ эдэбхитэй ажал ябуулга хадаа уласхоо-рондын байдалые гуримшуу-лан һайжаруулгын шухала нүхэсэл болоно гэжэ Хун Сен хэлэбэ. СССР болон бусад социалис оронуудай гаргаһан эб найрамдалта оло-хон эдэбхи үүсхэлнүүд энээ-ниие элирхэйлэн гэршэлнэ. Эдэ бүгэдэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, ядерна дайнай аюулые зай-суулхаар шэглүүлэгдэнэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ ХЭРЭГЛЭНЭ

СОФИ. Пловдив хотын «Агрия» гэжэ химическэ за-водто шэнэ технологическа түхеэрэлгэ нэбтэрүүлһэнэй эсэстэ ургамалнуудые хам-гаалха зүйлнүүдые үйлэдбэ-рилгэ хоёр дахин дээшэлээ юм. Девненскэ химическэ машина бүтээлгын институ-дай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд тус түхеэрэлгые зохёон бү-тээһэн юм.

Республикын «ехэ хи-миин» түрүү предприяти-нуудтай баталагдаһан хэл-сээнэй ёһоор тус институдай коллектив хэдэ хэдэн шухала проектнүүдые зохёожо, Бол-гариин индустриин түрүү һалбаринуудай нэгые бүтээ-сэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдээр хангалгада горитой хубитаяа оруулна. Ороной химическэ предприятинуудта шэнэ олон технологическа түхеэрэлгэнүү-дые нэбтэрүүлһэнэй ашаар НРБ-гэй арадай ажахыда һүүлэй жэлнүүдтэ хэдэн ар-баад миллион лев алмагдаа юм.

(ТАСС).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ЗАЛУУ ХАЛААНИИЕ ҺУРГАНА

«Совет хүдэлмэришэнэй нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ ябахабди» гэһэн тангариг үгэбшэд хадаа Улаан-Үдын 8-дахи ГПТУ-е мүнөө жэл дүүргэһэн 52 хүбүүд, басагад мүн. Эдэмнай Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэдэй зэргэдэ һая жагсаба гээшэ. Энэ ушарта зорюулжа, ажалайнгаа намтарые эхилэгшэдэй ба һурган хүмүүжүүлэгшэдэй уулзалга үнгэргэгдэһэн байна. Дайчай хатуу жэлнүүдтэ энэ ГПТУ дүүргэһэн, мүнөө училищида мастераар хүдэлдэг Г. Н. Бабкина, эндокринна отделениин хүдэлмэришэн Г. В. Гладышева, комсомол-залуушуулай бригадын бригадир В. Бурдуковская, «Бурмясопром» нэгэдэлэй генеральна директор В. С. Мылзенов гэгшэд мэргэжэлээ һайса шудалхадань, оролдолго анхаралаа шэлэһэн хэрэгтээ гүйсэд зорюулхыень залуушуулые уряалһан байна. «Һурган хүмүүжүүлэгшэд дүй дүршэлөө, шадабаряа танда дамжуулхаар бэлэн» гэһэн үгэнүүдээр уулзалга түгэсөө бэлэй.

Томо коллективтэй үнинэй энэ предприятида һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэри урагшатай ябуулагдадаг. Партиин, ажалай ветеранууд илангаяа эдэбхи гаргадаг юм. Комбинадай һурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведэй түрүүлэгшэ, шубуу үүсэлдэг цехэй начальник А. Г. Скрицкая залуушуултай илангаяа дүтэ харилсаа холбоо байгуулгада габьяатай юм. Тэрэнэй элсүүлхы, эмхидхэхы шадабари гаргаһанай ашаар ветерануудай үүргэ, уялгань һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд дээшэлһэн байна. Жэшээлхэдэ, олониитэдэ хүндэтэй Социалис Ажалай Герой В. И. Немочин наһанайнгаа амаралтада гаранхайшье һаа, предприятидаа айлшалжа, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын талаар мэдэсэ, бодомжолнуудаараа, залуушуултай хубаалдадаг заншалтай. Консервнэ заводой слесарь А. А. Дульянинов 11-дэхи жэлээ пенсидэ байгаашье һаа, үглөө бүри комбинадтаа ерэжэ, оньһон техникынгээ түгэс бэлэчииень шалгадаг, урданайнгаа ажал үргэлжэлүүлһээр юм. Мүнөө тэрэ комсомолец Андрей Деревяннына шефтээ абанхай.

Хамһабариин цехүүдэй— котельнын ба электроцехэй нэгэдэмэл партийна организациин секретарь Е. А. Охота тухай һайшаалай үгэнүүдые хэлэмээр юм. Арбаад жэлэй туршада эндэхи коммунистнуудые толгойлхо зуураа, тэрэ кадрнуудые тогтонижуулха асуудал онсо анхардаг. Энэ цехэй хүдэлмэришэн, дайнай ветеран, Берлиниие абалгада хабаадалсаһан Г. Н. Кречетов, электроподстанцида хүдэлдэг В. П. Пинюгина гэгшэд партиин гэшүүдэй нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ ябадаг, залуу халаанай шэлэһэн мэргэжэлээ сэгнэжэ һурахадань туһалдаг юм. Мүнөө үеын хүдэлмэришэн - зохёохы, бодомжолхы ульһатай байха зэргэтэй. Механическа цехэй туршалгын бүлэгэй слесарь М. И. Фефелов, мал үүсхэлдэг заводой слесарь Н. С. Некипелов гэгшэд үйлэдбэриин технологи һайжаруулгада хубитаяа оруулдаг, ажалда һая ороһон хүдэлмэришэдтэ онол аргыень заажа үгэдэг.

— Партиин, ажалай ветеранууд комбинадтамнай 600 шахуу юм. Дайнай ветеранууд 300 хүн болоо. Залуу үетэниие хүдэлмэришэн ангиин баян ёһо заншалнууд дээрэ хүмүүжүүлгэдэ олонхинь эдэбхитэйгээр хабаадана. КПСС-эй ЦК-да партиин ветерануудтай болоһон уулзалга хадаа маниие, 80-яад онуудай комсомолшуудые, саашанхи ажал, хэрэгүүд тухайгаа гүнзэгыгөөр бодомжолхыемнай уялгална, — гэжэ комбинадай комсомолой комитедэй секретарь С. Порфирьева тобшолон хэлээ һэн.

Г. ДАШЕЕВА.

НЮТАГАЙМНАЙ АЖАБАЙДАЛТАЙ ТАНИЛСАБА

Украинын мэдээжэ уран зохёолшо Пее Шабаты гэгшэ республикадамнай хоёрдохёо айлшалан ерэбэ. Киев хотодо ажаһуудаг энэ уран зохёолшо орон дотороо аяншалха угаа дуратай юм.

Республикымнай уран зохёолшо Г. Чимитов айлшантаяа сугтаа Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхоз ерэжэ, олон яһатанһаа бүридэһэн тосхоной ажалшадтай хани ёһоор хөөрэлдэжэ, тэдэнэй ажабайдалтай танилсаа. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ Н. Г. Цырендашиев ажахынгаа ургалта хүгжэлтэ тухай айлшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэһэн байна.

Агшанга гэжэ аршаан булагтай, үзэсхэлэн гоё газарта отогжоһон Хушуун-Үзүүрэй отделениин үбһэ хуряагшадай звенодо тэдэнэр хүрэжэ, һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө. Отделениие эрхилэгшэ М. М. Омбоев ажал хэрэгтээе тэдэниие танилсуулаа. Тиихэдэ Хухюуртын булагта зуһажа байһан тус ажахын ахалагша хонишон В. Д. Надмитовай отарада айлшад хүрэһэн байна. Украинын уран зохёолшо айлшалжа ябаха үедөө хэдэ хэдэн айлнуудта хүрэжэ, тэдэнэй байра байдалтай танилсаа.

Б. ЖАМБАЛОВ.

АМАРАЛТЫН ХАҺА ТҮЛЭГТӨӨ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райком Мухар-Шэбэрэй районой ажахынуудай бүлэг түрүүшүүлдэ түлөөһэгүй путёвконуудые үгэжэ, курортнуудта амархаар эльгээбэ.

Август һарын туршада 17 хүн тиимэ путёвконуудые абажа, Түнхэнэй «Аршаан», «Кульдур», «Усолье», «Шиванда», «Кука» болон бусад аршаан булагуудта амархаяа ошонхой. Эдэнэрһээ гадна, хэдэн бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Эхэ оронойнгоо ниислэл—Москва хототой танилсахаяа аяншалгаар мордоһон байна.

Тэрэшэлэн урда һаранuудта районой ажахынуудай олон хүдэлмэрилэгшэд Сибирь болон Алас Дурна зүгэй аршаан курортнуудта профсоюзай путёвкоор ошожо амараад, мүнөө ниитынгээ ажал хүдэлмэридэ хабаадалсажа эхилэнхэй.

Ж. БОРИСОВ.

АГИТБРИГАДЫНХИД ЗАМДАА ГАРАНХАЙ

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа мүнөө жэлдэ тон хүндэ эрхэ байдалда үнгэржэ байна. Үдэр бүхэндэ хура бороо орожо, үбһэшэдтэ һаалта хэнэ. Хэды тиигэбэшье һаань, хаа хаанагүй тэжээл бэлэдхэгшэд үсэд нэтэрүүгээр оролдон хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй саашадаа улам эршэ хүсэеэ нэмэн ажаллахын тула бидэ, соелой хүдэлмэрилэгшэд, хужарлан харамаар концерт наада табижа, үбһэшэдөө хүхеэхэ, тэдэнэртээ арга шадалаараа туһалха ёһотойбди гэжэ һайн ойлгонобди.

Эдэ үдэрнүүдтэ Галбай нютагаймнай хүдөөгэй соелой байшангай дэргэдэ байгуулагдаһан агитбригадын гэшүүд, баталагдаһан тусхай түсэбэй ёһоор «Мир» колхозой тэжээл бэлэдхэгшэдые концерт наадануудаар хангажа байнхай. Нэн түрүүн, Хүтэл, Сагаан-Нуур гэжэ газарнуудта хүдэлжэ байһан үбһэ хуряалгын звенонуудта, витаминтай ногооной гурил бэлэдхэгшэдтэ айлшалаабди.

Манай агитбригадада бүхыдөө 12 хүн тоологдоно. Тэдэнэй дунда соёлой байшангай, ухибүүдэй саадай хүдэлмэрилэгшэд, багшанар болон һурагшад бии. Агитбригадынхид звенонуудаар ябахадаа, үдэрынь үбһэ хуряалгада хамһалсадаг, үдэшэндөө концерт наадаяа харуулдаг заншалтай юм.

Концертын эхилхын урда тээ һонирхолтой ямар нэгэн темэдэ лекци уншагдана, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүд соносхогдоно. Программадамнай ород, буряад арадуудай дуунууд, элдэб үндэһэ яһатанай хатарнууд, шүлэгүүд оролсонхой. Концертмнай нэгэ часай туршада үргэлжэлнэ.

Буряад композиторнууд болон поэдүүдэй зохёоһон «Алтан дэлхэйн жама ёһо», «Талын бүргэд», «Эжы» гэхэ мэтэ мэдээжэ дуунуудые хүдөөгэй соелой байшангай директор З. Д. Сыбикова, механизатор С. Д. Бурлов, багша И. Н. Бороева, ухибүүдэй саадые даагша Л. Л. Халбазыкова гэгшэдэй гүйсэдхэхэдэ, хүнүүд халуун альга ташалгаар угтана. Хүгжэмшэн А. Б. Брянский ород арадай шог дуунуудые согтой хухюунээр дуулажа, олоной магтаалда хүртэдэг юм.

Галбайн хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэд В. В. Молонова, Л. Д. Бухаева, С. С. Халбазыкова гэгшэд ород, буряад болон яхад арадуудай хатарнуудые уян нугархайгаар гүйсэдхэнэ. Мүн лэ энэ саадай хүмүүжүүлэгшэ Н. Д. Жамбалова өөрынгөө зохёоһон шүлэгүүдые уран гоеор уншана. Илангаяа «Түнхэн» гэжэ шүлэгыень хүнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнадаг байха.

Ойрын үдэрнүүдтэ агитбригадынхиднай заха холын заимкануудта байрладаг үбһэшэдэй звенонуудта айлшалхаар хараална.

С. ХАМАГАЕВА,
Түнхэнэй районой Галбайн хүдөөгэй соелой байшангай дэргэдэхи агитбригадын хүтэлбэрилэгшэ.

ХОЁР УДАА ТЭНСЭБЭ

«А» классай хоёрдохи лигэдэ наададаг манай зонын футболистнууд хоёрдохи дүхэригэй уулзалгануудые үнгэргэжэ эхилбэ. Улаан-Үдын «Локомотив» командын футболистнууд хоёр наада өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэдөө, Красноярскын «Автомобилист», Томскын «Манометр» командануудтай тэнсэжэ, дүн хамта юһэн очкотой болобо.

Мүнөө эдэнэр Рубцовскын «Торпедо», Барнаулай «Динамо» командануудтай наадахаар Алтайн хизаар мордонхой. Удаадахи хоёр уулзалзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ юм. Манайда айлшаар Владивостогой «Луч», Комсомольск-на-Амуре хотын «Амур» команданууд ерэхээр хүлеэгдэнэ.

Т. БАДМАИН.

ХЭН, ХААНА ОШОХО ДУРАТАЙБ?

☐ Мүнөөдэр «Комсомольская» арал дээрэ зунай сэнгэлгын хаһын түгэсхэлдэ зорюулагдаһан һайндэр үнгэргэгдэхэнь. Эндэ үйлэдбэриин прибор-бүтээлгын нэгэдэлэй, Улаан-Үдын авиапредприятиин коллективүүдэй уран һайханай бүлгэмүүд концерт наада харуулха. Энээнһээ гадна, хотын спортын бүлгэмүүд теннис, волейбол, баскетбол, шатар, даам наадалгын мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ.

☐ Советскэ Союзай Герой Сергей Орешковэй нэрэмжэтэ парк соо Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд сугларжа, шатар, волейбол, баскетбол наадаха юм. Мүрысөөн үглөөнэй 10 часһаа эхилхээр хараалагдана.

☐ «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ һур харбалгаар нэмэл мүрысөөн үнгэргэгдэхэнь. Мүрысөөндэ Казахай, Туркмениин ССР-нүүдэй, Сибирь болон Алас Дурна зүгэй хото городуудай суглуулагдамал команданууд ерэхээр хүлеэгдэнэ.

☐ «Забайкалец» гэжэ спортын клубай стадион дээрэ СССР-эй Агаарай флодой үдэртэ зорюулагдаһан һайндэрэй мүрысөөнүүд болохоор хараалагдаба.

☐ Мүн хотын предприятинуудай стадион, талмайнууд дээрэ футболоор эрэшүүлэй, эдиршүүлэй дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадануудые үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

☐ Улаан-Үдэ хотын аяншалга болон экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтой аяншалгануудые эдэ үдэрнүүдтэ эмхидхэхэнь. Москва, Вильнюс, Новокузнецк хотонуудһаа ерэһэн бүлэг аяншалагшад Новоселенгинск, Этнографическа музей хүрэхэ, Котокель нуурай эрьедэхи аяншалагшадай баазада амарха болоно. Мүн прибор-бүтээлгын нэгэдэлэй, «8 Марта», «Коммунизм», Калининай нэрэмжэтэ ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдэ хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсаха, музейнүүдтэ хүрэхэ юм. Түмэр замай дистанциин хэлхеэ холбооной узелай хүдэлмэрилэгшэд һархяаг түүхэеэ ой тайгада гараха байна.

Манай корр.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай августын 13-да үнгэргэгдэһэн 33-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивнэ лотерейн главна управлени соргсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото» 33.587 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (12 карточка) таагшад —3.479 түхэриг, дүрбэн номер (703 карточка) тааһан хүнүүд —59 түхэриг, гурбан номер (13963 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото». 3.086168 билет ороо.

Табан номер (11 карточка) тааһан хүнүүд—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (2206 карточка) таагшад—148 түхэриг, гурбан номер (69801 карточка) тааһан хүнүүд 7 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 33-дахи тиражай шүүбэринүүд августын 24-һөө сентябриин 24 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 21-һээ 25 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 21 СССР-эй АГААРАЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты!». 9.55 — СССР-эй Агаарай Сэрэгэй хүсэнүүдэй уран һайханай коллективүүдэй концерт. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб» 12.00 — «Элүүр энхэ байлга». 12.45 — «Үглөөнэй почто». 13.15 — «Барилга ба архитектура» —киножурнал. 13.25 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.35— «Хүгжэмтэ киоск». 15.10 — Техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудай һурагшадай ажалай ба амаралтын лагерь. 15.55 — «Несколько капель» — зүжэг. 18.00 — «Школа» — гурбан серитэй уран һайханай фильм (3-дахи сери). 19.05 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.55 — «Мүнөөдэр— СССР-эй Агаарай флодой үдэр. СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, Агаарай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй главнокомандалагша Советскэ Союзай Герой авиациин Главна маршал П. С. Кутахов үгэ хэлэхэ. 20.15 — СССР-эй Агаарай флодой үдэртэ концерт. 21.00 — «Аяншалагшадай клуб». 22.00 — «Время». 22.35 — М. Ю. Лермонтов. «Страницы журнала Печорина» — зүжэг. 00.05 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.15 — «Экран» нэгэдэлэй баримтата фильмүүд. 9.50 — Мультфильмүүд. 10.25 — «Армоникын» дуунууд. 10.55— «Хүн газарай эзэн» 11.55 — «Калужские переборы» гэһэн дамжуулга. 12.05 — «Мэдээжэ, аад юрэ бусын юумэн». 13.10 — «Аистенок» — ухибүүдтэ фильм 13.50 — Фильм-концерт. 14.15 — Р. Погодин. «Кеша тухай хөөрөөнүүд». 15.00 — Э. Шоссон. Скрипкэ, фортепиано ба струнна квартедэй наадаха концерт.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 22.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Намайе бишыхан гэжэ бү һанагты», Ярославска областиин Заозерско районой һурагшад тухай. 10.20— «Ан амитадай аймаг». 11.20— «Четверка по пению» — ухибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 12.25— Баримтата фильмүүд. 13.00— Шэнэ һонин. 16.05— Шэнэ һонин. 16.25— «Беспокойные люди»— телевизионно баримтата фильм. 16.50— «Буратинын выставкэ». 17.20— «Техническэ мэргэжэлэй училищинуудта ямар мэргэжэлнүүдтэ хайшан гэжэ һургадаг бэ?» 17.50—«Пакет» —телевизионно уран һайханай фильм. 19.00— «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 19.30— «Байгал». 19.50— «Арадй хиналтын экран» (августын 17-ой дамжуулга дабтагдаха).

Москва. 20.30— «Ажалай зэргээр алдар соло». Гэнжэ мөөртэ тракторнуудые олоорнь бүтээн гаргаха талаар Харьковска тракторно заводой коллективэй хүдэлмэри тухай. 21.00— С. Прокофьевой «Обручение в монастыре» гэһэн оперо. Ленинградай гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон баледэй академическэ театрай зүжэг. 22.00—«Время». 22.35— «Обручение в монастыре» гэжэ оперын үргэлжэлэл. 00.05— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.20— Спортын үһанай зүйлнүүдээр Европын чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20— «Стюардесса», «Медовая неделя в октябре» гэжэ богони хэмжээнэй уран һайханай телевизионно фильмүүд. 10.15—«Будильник». 10.45— «Ород хэлэн». 11.45— «Гое һайхан хоровод». 12.55 — «Зунай ажаглалтанууд». 12.35— «Семь маленьких расказов о первой любви» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно уран һайханай фильм. 13.40— «Эрдэм ухаанай һонин». 14.10 — «Шинии хани — кино». Москвада болоһон уласхоорондын 13-дахи кинофестивальда табигдаһан хүүгэдэй фильмүүд тухай. 14.55— «Композитор Борис Чайковский»— фильм-концерт. 15.45— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 16.25— Спортын үһанай зүйлнүүдээр

ВТОРНИК, 23.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —С. Прокофьевой «Обручение в монастыре»—гэжэ оперо. Ленинградай гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон баледэй академическэ театрай зажэг. 12.20 —«Два Ивана»—телевизионно баримтата фильм. 12.50 — Шэнэ һонин. 16.05—Шэнэ һонин. 16.25—« «Огненный путь»— телевизионно баримтата фильм. 17.50—«Лето в Суханово»— кино-зураглал. 18.00— «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 18.30—«Байгал» (буряадаар). 19.00 — «Саян» —хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —«Светлячок и росинка» — мультфильм. 20.10 — Румыниин национальна һайндэртэ. Румыниин Социалис Республикын телевидениин программа. 21.00— РСФСР-эй арадай артистнууд Н. Павлова болон В. Гордеев хатарха. 22.00—«Время». 22.35— «Согтой хүхюун үхибүүд». 23.40— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.55—«Спустя десять лет»— фильм-концерт. 00.30— «Долоон хоногой спорт».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20— «Старинный детектив»—телевизионно зүжэг. 10.05— «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 11.20— «Хуули мэдэхэ гүш?» 11.50— Француз хэлэн. Нэгэдэхи жэлээ һуража байгшадта. 12.20 —Эдиршүүлэй уран бэлиг. 12.45— «Расмус-бродяга» — 1-дэхи сери. 13.50— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.40— Арадай аялга дуунууд. 14.55 —«Всегда здравствуй»— телевизионно баримтата фильм. 15.25— «Техническэ мэргэжэлэй училищинуудта ямар мэргэжэлнүүдтэ хайшан гэжэ һургадаг бэ?». 15.55— «Золотое кольцо»— телевизионно баримтата фильм. 16.25— Спортын үһанай зүйлнүүдээр Европын чемпионат. 16.55—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00— «Хүгжэмшэд хүгжэм тухай». СССР-эй арадай артист комлозитор А. Бабаджанянтай уулзалга. 17.50— Соносхолнууд. 18.00— Түймэр сараха темээр баримтата фильмүүдэй программа.

СРЕДА, 24.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Переполох в зоопарке», «Аист» — мультфильмнүүд. 10.25—«Аяншалагшадай клуб». 11.25—«Она вас любит»—уран һайханай фильм. 12.45 — РСФСР-эй арадай артист А. Тихонов наадаха (балалайка). 13.15— Шэнэ һонин 16.05— Шэнэ һонин. 16.20—«Слышу голос земли»— телевизонно баримтата фильм. 16.50— Ород хэлэн. 17.20— «Дохёогоо үгэгты, горнистнүүд!».

Улаан-Үдэ. 18.05— «Байгал».

Москва. 18.30— «Залуушуулай адресууд». 19.30—19.45— Забһарлалга. 19.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Медвежонок и тот, кто живет в речке», «Обезьяна на острове Саругасима». 20.30— «Кафедра»— телевизионно зүжэг. 22.00—«Время». 22.35— Кафедра» телевизионно зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.30— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.45— Спортын үһанай зүйлнүүдээр Европын чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20— «О сладком... и горьком»—телевизионно баримтата фильм. 10.10 —«Совет уран зурагай искусство». М. В. Нестеровэй уран зурагууд. 10.55— Дуратай шүлэгүүднай. 11.25— «Эсэгын гэр» — 2-дохи дамжуулга. 11.55—Немец хэлэн. 12.25— Техническэ мэргэжэлэй училищинууд тухай эрхим һайн дамжуулгын түлөө бүхэсоюзна конкурс. 13.25— «Расмус-бродяга»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 14.40—«Большой секрет для маленькой компании», «Добрыня Никитич»—мультфильмнүүд. 15.15 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 15.45 — «Восход» гэжэ хүүгэдэй хоорой һургуулиин концерт. 16.15— М. Шолохов. «Судьба человека». 17.00 —Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.05—Анна Герман. «Хуби заяан ба дуун».

Москва. 18.05— «Түрэл хизаараймнай аялга дуунууд».

Улаан-Үдэ. 18.30— «Хүдэлмэришэнэй жагсаалда һууриая оло». 19.00—Соносхолнууд. 19.15 — Таанарта агитаторнууд ба политинформатор-

ЧЕТВЕРГ, 25.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —«Золотые ворота»— ЧССР-һээ дамжуулга хэгдэхэ. 10.40 — «Дом в начале пути»—телевизионно баримтата фильм. 11.10— Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой симфоническа эстрадна хүгжэмэй оркестр А. Махийловай хүтэлбэри доро наадаха. 11.45 —«Звездочка и куланенок»— үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 12.30—«Прошедших дней очарованье»— фильм-концерт. 13.00— Шэнэ һонин. 16.05— Шэнэ һонин. 16.25— «Хүн ба робот» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 17.15 — Узбегэй телевидени болон радиогой камерна оркестрэй концерт. 17.45 — «Шатарай һургуули». «Танилсагты, шатар!» 1-дэхи дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 18.15— Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 18.50— «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.05—«Байгал». 19.35—«Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Как верблюжонок и ослик в школу ходили»— мультфильм. 20.10— Спортын үһанай зүйлнүүдээр Европын чемпионат 20.40— «Специальный выпуск»— уран һайханай фильм (Румыни). 22.00 —«Время». 22.30— «Хочу идти рядом с ними» — телевизионно баримтата фильм. Уран зохёолшо А. Чаковскиин түрэһөөр 70 жэлэй ойдо. 23.35 — «Эхо веков»—фильм-концерт. 23.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 24.00— Футболоор СССР-эй чемпионат ЦСКА — «Днепр». Забһарлалгын үедэ. 00.45— «Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл» гэһэн программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20— С. Слепокуров наада (баян). 9.45— «Такой тяжелый колос»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.30— «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 11.15— Эжын һургуули. 11.45— Испан хэлэн. 12.15— «Драматурги ба театр». А. Н. Островский. «Волки и овцы»— зүжэг. 13.10— «Семья Лесневских»— үхибүүдтэ зорюулагдаһан телевизионно уран һайханай фильм. 1-дэхи сери (Польшо). 14.20— Ажабайдалай намтарай эхин. 15.05— Баримтата

УЛААН-ҮДЫН ИНДУСТРИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКА ТЕХНИКУМ 1983—84 ОНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛДЭ ҺУРАГШАДЫЕ АБАЖА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Техникум дүүргэжэ гарагшад нимэ мэргэжэлтэй болохо: техник-барилгашан, гагналгын үйлэдбэриин техник-технолог, техник-сантехник, барилгын организацинуудта, мүн залуушуулда техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудта хүдэлдэг үйлэдбэриин һуралсалай мастер.

Техникумэй үдэрэй болон заочно отделенидэ орогшод дунда һургуули дүүргэһэн байха зэргэтэй.

Техникумдэ орогшод ород хэлээр (сочинени), математикаар (сээжээр) шалгалтануудые үгэхэ болоно.

Училищи болон дунда һургуули «4», «5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэһэн һурагшад шалгалта үгэнгүйгөөр абтаха.

Мэдүүлгэнүүдые абалга августын 30 болотор дүүрэхэ ёһотой.

Үдэрэй отделенидэ ороһон һурагшад гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ байха гэхэ гү, али үдэртөө гурба удаа эдеэлхэ, тусхай хубсаһаар хангагдаха, хамтын байрада байха ба стипенди абаха болоно.

Документнүүдээ нимэ адресаар эльгээхэдэ болоно: **Улаан-Үдэ, ул. Пушкина, 25.**

Асуудалай байбал, нимэ телефонуудаар хандаха: 2-16-38, 95-35-59.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай политбюродо. Малаа элбэг хүрэхэ тэжээлээр хангая. «Ямаршье сагай уларилда» — В. Жалсановай статья. «Талха хэн тушаажа абахаб?» — Н. Дегтярёвой статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Коллективэй хүсэн ехэ» — Л. Левченкын статья. «Гаргашанууд болон үрэ дүнгүүд» — Н. Захаровай статья.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54—54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ле... Н-01623. Заказ № 192. Индекс ...